

DOSSIER-CIDOB

Centre d'Informació i Documentació Internacionals a Barcelona

Roger de Llúria, 125 1r. - BARCELONA-37 - Telèfon: 215.89.49

Espanya-CEE

SENSE DATA D'INGRÉS

La Comunitat Econòmica Europea saldà amb un fracàs el seu intent de resoldre els diversos problemes interns pels quals travessa. L'adhesió d'Espanya, que depèn d'aquests problemes interns, ha restat ajornada, sense compromisos, fins que les tensions internes de la Comunitat siguin resoltes. Les negociacions per l'ingrés d'Espanya han quedat ajornades sense data, fins el proper estiu, després de la nova cimera dels caps d'Estat o Govern europeus, el 19 i 20 de març.

Tot l'esforç diplomàtic del govern socialista per relançar el dossier de l'adhesió d'Espanya a la CEE, va ésser aturat durant els sis primers mesos d'any, postposant-ho tot a la celebració de la cimera de Stuttgart, al mes de juny, on s'havia de tractar l'ingrés d'Espanya i Portugal.

Això no va ser cert. Els greus problemes interns de la CEE que, bàsicament, giren entorn del ressorgiment del concepte de l'«egoisme nacional», com alternativa a la crisi econòmica internacional, no van ser abordats a fons en la cimera alemanya.

Mentre, els socialistes espanyols es comprometien a no admetre restriccions a les exportacions industrials o agrícoles i a no negociar el lliure assentament i mobilitat dels treballadors espanyols a l'estranger. Alhora, Fernando Morán, ministre d'Afers Estrangers, descartà la possibilitat d'acceptar dos períodes d'integració; un a curt termini, per al sector industrial i un altre, més llarg, per a l'agrícola.

El 4 de desembre s'inicia la cimera comunitària d'Atenes amb la presència dels caps d'Estat o Govern dels països comunitaris. Es tractava d'arribar a un acord en matèria agrícola i a la reforma dels pressupostos.

En el fons del debat hi havia dos plantejaments bàsics: el britànic, que pretén una Europa liberal i purament comercial, i el francès, que persegueix una Europa marcadament proteccionista.

Aquest proteccionisme portà François Mitterrand a una hàbil jugada política. Per tal de defensar els inte-

ressos dels 430.000 agricultors francesos que tindrien problemes amb la integració d'Espanya, Mitterrand demanà a la resta dels països de la CEE, fixar una data definitiva per concloure la negociació amb Espanya i Portugal. Tot seguit, proposà el 30 de setembre de 1984 com a termini.

El president francès cursà la gentilesa manifestant ésser favorable a l'ampliació de la Comunitat. Poc després, es va veure que aquesta postura, compartida plenament pel Govern de Margaret Thatcher, minvava la capacitat negociadora espanyola, donat que la principal premissa de Mitterrand es de deixar pas a l'ampliació abans de fer la total reforma agrícola comunitària.

Les postures de Bonn i Londres

No ens ha d'estranyar que el govern de Londres aconsellés també una data límit a les negociacions amb Espanya. Gran Bretanya considera excessiva la seva contribució al pressupost de la CEE i condiciona tota la seva actuació a la resolució d'aquest problema. Margaret Thatcher acusa els governs de França i Itàlia de no voler deduir els excedents agraris i, pel contrari, de pretendre obtenir fons a través de nous i creixents impostos per donar sortida als excedents (per exemple, més de 900.000 tones de mantega emmagatzemades). D'aquesta forma el problema agrícola, que només es podria resoldre amb l'augment de recursos propis, continua sense solucions, i amb ell l'ingrés d'Espanya.

SUMARI

ESpanya-CEE	1
EL FRACÀS DE LES I.N.F.	3
XIPRE	4
ELECCIONS	6
CONJUNTURA INTERNACIONAL	9
CONJUNTURA ESPANYOLA	14
LA INVASIÓ DE GRENADA	17
L'ÈGIDA PALESTINA	19
ENTREVISTA: LUIS YAÑEZ	21
DOCUMENTS	23

La República Federal Alemanya, posseïdora del cabdal financer necessari per solventar els greus problemes comunitaris, va mantenir des del primer dia que no volia ampliar els recursos propis de la Comunitat, si no es fixava una data d'adhesió per a Espanya. El govern de Bonn indicava així el seu desacord amb la distribució dels fons de la Comunitat i n'exigia una major racionalització.

Segons el diari «Tribuna Alemana» (14.12.83), la CEE ha perdut al llarg dels darrers anys l'orientació inicial quant a política agrícola. De la promoció de l'empresa agrícola familiar, principi bàsic de la CEE, s'ha passat a beneficiar les explotacions agrícoles industrials, la qual cosa no beneficia la política econòmica alemanya.

L'ingrés d'Espanya i Portugal, quant a política agrícola, suposaria l'augment dels 38% del nombre d'agricultors i del 34% de la superfície de cultiu. Augment que perjudica regions com el Mezzogiorno italià, el Midi francès o diverses comarques gregues. La CEE, si es planteja seriosament l'entrada d'Espanya i Portugal, hauria de trobar noves sortides per a aquestes regions afectades per l'ampliació. La Comissió Europea ha proposat al respecte la reforma del Fons europeu de desenvolupament regional, amb la intenció d'ampliar el mercat per a aquestes regions.

Aquesta proposta s'enfronta a les posicions de la RFA i Gran Bretanya, cansats —segons ells— de «pagar els errors d'una dolenta política de finançament».

ELS ANTECEDENTS DE LA NEGOCIACIÓ

Els esforços espanyols per accedir a la Comunitat Econòmica Europea daten de 1962. A partir d'aleshores s'iniciaren converses exploratòries que culminaren el 1970 amb la firma de l'acord comercial entre Espanya i la CEE (29.6.70).

A grans trets pot dir-se que la Comunitat aplica concessions aranzelàries del 40 o del 60 per cent per a totes les importacions procedents d'Espanya, mentre que el nostre país aplica avantatges aranzelaris que varien entre el 25 i el 60 per cent a les importacions procedents de països de la CEE.

En el terreny agrícola, aproximadament la meitat de les importacions comunitàries es beneficien de preferències aranzelàries que basculen entre el 25 i el 60 per cent.

L'acord no cobreix el sector del carbó i de l'acer, que està regulat pel Tractat de la CECA, o d'altres perspectives sectorials específiques, com la pesca.

Aquest tipus d'acord «preferencial» es fonamenta en l'article 113 del Tractat de la CEE. Té una durada mínima de sis anys, en els quals les parts es comprometen a llimar els obstacles per a la incorporació de l'Estat en qüestió a la CEE.

La primera ampliació de la CEE (1973) suposà un excepcional perju-

dici per a les exportacions agrícoles espanyoles, donat que un important mercat, com la Gran Bretanya, accedia a la Comunitat, i havia d'alinear els seus preus amb els imperants a la resta de països comunitàris. S'establiren converses entre 1973-74, que restaren bloquejades. D'una part, la CEE pretenia el lliure comerç industrial, acompanyat de noves concessions en el terreny agrícola, mentre que Espanya volia establir un vincle entre el lliure comerç en els terrenys industrial i agrícola.

Tot intent de reconciliació quedà condemnat al fracàs, en suspendre negociacions la CEE, com a signe de protesta per les violacions dels drets humans del franquisme. Iniciat el procés de transició política cap a la democràcia, el govern espanyol decidí situar les negociacions amb la CEE en la perspectiva d'una ràpida adhesió espanyola. L'abril de 1977 s'obriren negociacions entre Espanya i la CEE per regular les relacions entre el nostre país i la Comunitat ampliada (nous membres: Gran Bretanya, Dinamarca i Irlanda). Procediment que tornà a repetir-se a partir de l'1 de gener de 1981, data de l'adhesió de Grècia.

Per Xavier Horcajo i Manuel González Losada

LA MECÀNICA DE L'ADHESIÓ

La normativa per a l'adhesió de nous Estats membres ve desenvolupada en l'article 237 del Tractat de Roma. El procediment és el d'aprovació unànime, previ dictamen de la Comissió, a més de l'immediat establiment d'un tractat entre la CEE i el nou Estat.

Les condicions generals per a l'adhesió són la pertinença del nou Estat a l'àmbit geogràfic d'Europa i la prèvia sol·licitud d'ingrés. Les condicions concretes són fixades en l'acord entre les parts. L'adhesió a la CEE representa automàticament l'adhesió a la resta de les Comunitats europees, CECA i EURATOM.

El Parlament Europeu s'ha esforçat, a partir del 1961, a elaborar un cos doctrinal destinat a reglamentar específicament l'adhesió a la Comunitat. Al gener de 1962 es discutí a l'Assemblea de Parlamentaris l'informe BIRKEL-BACH, que incideix sobre els aspectes de l'adhesió i l'associació. Aquest informe, encara que no ha estat aprovat formalment, és l'estri que més s'utilitza quan es fa referència a les condicions d'integració en la CEE, encara que aquest document no té caràcter vinculant per a l'organització. L'informe era també molt exigent en matèria de política exterior i militar, i declarava plenament incompatible amb la participació en la Comunitat, la política de no-cooperació. D'altres informes (Informe DEHOUSSE, Informe RADOUX, Informe ROSSI) s'han elaborat partint de la base de l'Informe BIRKEL-BACH. La línia mestra d'aquest informe es fonamenta en l'acceptació dels objectius i de les obligacions, per part dels Estats membres, i que es consignen als tractats.

En el comunicat de la Conferència de La Haya es troben especificades amb més precisió algunes condicions especials per a l'adhesió a la Comunitat. Aquestes condicions essencials estableixen, a més de l'acceptació dels tractats, la plena acceptació de les seves finalitats i decisions polítiques (acceptades des de la seva entrada en vigor), juntament amb les opcions preses per la CEE en el camp del desenvolupament (cas de l'energia nuclear). El tractat d'ampliació de 1972 recull com inexcusable l'acceptació per part dels nous Estats de tot el que fa referència a l'aplicació del dret comunitari derivat.

	CEE	Espanya	Unitat
Superfície	1.657,7	504,8	(milers) km ²
Població	269,8	37,6	(milions hab.)
P.I.B. (1980)	2.016,1	151,0	(milers de milions UCE*)
Agricultura	3%	9%	(% del PIB)
Pob. activa	107,3	15,5	(milions)
Pob. agrícola	8%	19%	(% pob. activa)
% atur	10,8%	16,5%	(% pob. activa)
Creixement econòmic	2,9%	3,8%	(període 1970-80)

COMERÇ ESPANYA-CEE (milions de pessetes)					
Importacions comunitàries			Exportacions comunitàries		
1970	1975	1982	1970	1975	1982
1.313	3.491	11.725	2.036	4.656	11.788

- Volum total d'exportacions Espanya a CEE: 43%
- Volum total d'importacions CEE a Espanya: 29%

AGRICULTURA

L'adhesió d'Espanya i Portugal significa:

- Augment del 38% en el nombre d'agricultura.
- Augment del 34% en la superfície de cultiu.
- Augment producció CEE de llegums del 25%.
- Augment producció CEE de fruites del 48%.
- Augment producció CEE d'oli d'oliva del 59%.

* UCE = unitat monetària europea 1 UCE = 100 ptes.

Procedència: CEE, OCDE, FNI, INSEC, INE, «Dossier Europa» (Nov. 83) i Cambra Oficial de Comerç i Indústria (Des. 83).

EL FRACÀS DE LES I.N.F.

El propassat 23 de novembre, després de dos anys de discussions, la Unió Soviètica anunciava a Ginebra la seva retirada de les negociacions sobre forces nuclears d'abast mitjà (INF). Quinze dies més tard s'interrompien les converses START sobre míssils intercontinentals, bombarders estratègics i míssils llançats des de submarins. Aquestes dues negatives a continuar negociant constitueixen la primera resposta dels soviètics davant la implantació dels míssils nord-americans, Pershing-2 i Cruise a Europa.

El 14 de novembre arribaren a terres britàniques els primers míssils creuer (Cruise). Set dies després arribaren a la RFA els primers elements dels nous Pershing-2. La decisió d'instal·lar 572 míssils Pershing-2 i de Creuer apuntant l'URSS, adoptada per l'OTAN a l'any 1979, es feia realitat. La resposta soviètica, prèviament anunciada, no es va fer esperar. El mateix dia en què prenien terra en sòl alemany els avions portadors dels primers materials nuclears, l'URSS abandonava la mesa de negociacions de Ginebra i llançava una sèria advertència als Estats Units. Les primeres mesures adoptades pels soviètics, a més de la *clausura no suspensió* de les negociacions, segons pròpies paraules de Yuri Andropov, han estat: accelerar el procés per al desplegament de nous cohets tàctic-operacionals (SS-21, SS-22 i SS-23) en la RDA i Txecoslovàquia, la preparació de cohets mar-terra amb els quals es pot abastar territori nord-americà, des d'aigües properes i en pocs minuts, així com continuar instal·lant en el territori europeu de l'URSS els cohets SS-20, procés que es va iniciar l'any 1977.

Les negociacions de Ginebra començaren el 30 de novembre de 1981. L'Administració Reagan va cedir a la pressió dels seus aliats europeus i acceptà negociar amb l'URSS. La proposta presentada pels EUA, coneguda com «opció zero» i consistent en el desmantellament de tots els cohets soviètics d'abast mitjà, inclosos els SS-20 a canvi de la no-instal·lació dels euromíssils de l'OTAN, va ésser rebutjada pels soviètics, els quals es consideren també amenaçats per la força nuclear pròpia de francesos i britànics.

Propostes i contrapropostes es creuaren durant dos anys sense cap resultat concret. Un any després, al 1982, l'aleshores líder soviètic, Leonidas Breznev, llançà una nova proposta: l'URSS reduiria en dos terços

el seu arsenal d'abast mitjà, donant-se per a això un termini que finalitzava el 1992. Tot això exigia la contrapartida de l'abandó del programa d'instal·lació dels euromíssils. Els Estats Units rebutjaren la proposta.

Durant l'any 1983, els Estats Units realitzaren una revelació sorprenent: els caps d'ambdues delegacions negociadores, Paul Nitze i Yuli Kvitsinski, havien arribat, el juliol de 1982, a un acord informal que no va ésser autoritzat per cap dels dos governs. Al març, el president Reagan proposa una *solució transitòria*, que consisteix en el desmantellament progressiu dels SS-20, paral·lel a la instal·lació dels euromíssils, fins arribar a un nombre similar de caps nuclears per ambdues parts; a partir d'arribar a aquest acord es començaria una reducció simultània. Rebuig soviètic. Cinc mesos més tard, Yuri Andropov es compromet a desmantellar tots els SS-20 i retirar-los d'Europa —l'URSS pensava traslladar els SS-20 «negociats» a territoris asiàtics— si s'arriba a un acord a Ginebra. Els Estats Units rebutgen la proposta i en plantegen una de substitutiva: la reducció i limitació sobre una base global, la qual cosa significa la consideració dels cohets soviètics desplaçats a Àsia. La proposta no va ser acceptada pels soviètics.

Quan mancaven pocs dies per al desplegament dels primers cohets nord-americans Pershing-2 Cruise, es realitzen a Europa multitudinaris actes pacifistes. Mentre, a l'URSS, on també es realitzen actes pacifistes, Andropov reitera amb insistència l'amenaça de trencar les negociacions de Ginebra, cas d'instal·lar-se els euromíssils, i ofereix una darrera proposta: la reducció del nombre d'unitats de míssils SS-20 a 140. Cal considerar que en l'actualitat existeixen 360 cohets SS-20, dels quals 243 estan instal·lats a la part europea i 117 a Àsia. Això equival a dir que tenen un total de 1.080 caps nuclears,

dels quals 729 són adreçats a Europa Occidental i 351 a la Xina i al Japó.

D'aquesta manera i fins el proper 18 de gener, dia en què es reuniran Georges Schultz i Andrei Gromiko a Estocolm, al si de la Conferència Europea sobre el Desarmament, les dues potències han posat fi al diàleg oficial.

D'altra banda, les contramesures preses per l'URSS han estat contestades per alguns membres del Pacte de Varsòvia. Rumania rep crítiques de Moscou, en el sentit que els seus *desvaris neutralistes* no ajuden en res la política exterior soviètica. La República Democràtica Alemanya i Txecoslovàquia, dos dels països on també se celebraren manifestacions pacifistes i en contra de l'armament nuclear, accepten amb submissió la decisió soviètica d'instal·lar els nous SS-21, SS-22 i SS-23 en llur sòl.

Pel que fa als EUA, mantenen la seva postura davant dels aliats europeus. El control dels euromíssils estarà exclusivament en mans dels Estats Units. El problema de la *dobla clau*, poc recordat als mitjans de comunicació, va ésser solventat pels EUA oferint-la als aliats, si aquests pagaven un milió de dòlars per cadascun dels míssils, a més del cost de manteniment. Només resta el compromís, en cas de conflicte, i basat en els Principis d'Atenes (1962), segons el qual els *Estats Units consultaran als aliats si el temps i les circumstàncies ho permeten*.

El 29 de novembre, Yuri Andropov dirigia una comunicació al canceller de la República Federal Alemanya, Helmut Kohl, en la qual es manifestava que l'URSS no considera irreversible l'actual situació derivada del començament de la instal·lació dels míssils nord-americans a Europa.

Per Manel González-Losada

LA PROCLAMACIÓ DE LA REPÚBLICA TURCA DE XIPRE DEL NORD

La comunitat turca de l'illa de Xipre decidí unilateralment la seva independència. L'Assemblea turco-xipriota aprovà per unanimitat la proclamació d'independència del 15 de novembre i nomenà president Raulf Denktash. La decisió s'interpreta com una clara violació del dret internacional i de la Carta de Nacions Unides.

El govern turc de Kenen Evren, malgrat la declaració de no tenir res a veure amb la decisió de l'assemblea turco-xipriota, s'apressà a reconèixer com oficial el nou Estat, abans que cap organisme internacional no hagués fet pública la seva posició davant aquesta proclamació.

Xipre ha estat des de la seva independència al 1960 el termòmetre de les relacions entre Atenes i Ankara, arribant a la màxima cota de tensió quan el 1963 esclatà la guerra civil a l'illa, conflicte en què Turquia intervingué diplomàticament, juntament amb els Estats Units i Gran Bretanya. Les forces armades d'aquest últim Estat, enviades per posar-hi ordre, no ho aconseguiren, per la qual cosa les Nacions Unides es decidiren a intervenir-hi.

Els enfrontaments entre les comunitats greco-xipriotes i la turco-xipriota, que havien fet que l'ONU hi enviés forces de pacificació el 1964, no han cessat des de llavors. De fet, la separació de l'illa es consolidà en 1974, quan la Junta Militar que governava Grècia donà suport al cop d'Estat que va fer exiliar-se Makarios, nomenant-se president Nicos Sampson, qui tenia com a objectiu prioritari la consolidació de l'Enosis o unió de Xipre amb Grècia.

La resposta turca fou immediata: 35.000 soldats envaïren l'illa, arribant a controlar el 36% del territori i separant, mitjançant la línia Attila, Xipre en dues parts, al nord els turcs i al sud restaven els grecs.

A Sampson succeí Clafkos Clerides, el qual donà el poder novament a l'arquebisbe Makarios, qui governà Xipre fins a l'any 1977, en què va morir. D'aleshores ençà, Spyro Kiprianu és el president xipriota, escollit per les urnes.

La mediació de l'ONU en el conflicte entre les dues comunitats irreconciliables ha estat, sobretot, representativa. Els «cascs blaus» (2.350 homes) han actuat de comissaris perquè ambdues comunitats no arribessin a declarar-se en guerra, però els esforços de Pérez de Cuéllar per arribar a una solució de pau entre les parts han estat inútils.

El nivell d'autonomia a cada comunitat fou el punt de freqüents discrepàncies en les negociacions que cada dimecres a les 16,30 es mantienien al Ledra Palace Hotel, entre grecs i turco-xipriotes.

D'una part els turco-xipriotes són partidaris de dissenyar un Estat confederal (basat en el concepte de la «bizonalitat»), formulació que encara que en principi semblí innocent, els greco-xipriotes comparen a una reclamació d'independència que consagraria la partició de l'illa.

D'altra banda, el president de Xipre, i líder de la comunitat grega, Spyro Kyprianu, proposa la creació d'un Estat federal basat en el concepte de la «biregionalitat»; és a dir, un federalisme atenuat, amb discussió de traspasos de competències, alhora que un govern central amb fortes atribucions, on fossin majoria.

Denktash ja havia amenaçat amb la creació d'una república turca al nord de Xipre, en un intent per pressionar sobre la comunitat grega en les negociacions. Els grecs mai no van prendre seriosament aquesta possibilitat, segurs que el govern d'Ankara no ho permetria.

Això va ser cert durant un temps, ja que poc després que l'ONU aprovés una resolució que prioritzava la retirada de les tropes turques (13.583), van iniciar-se les amenaces de Denktash, però res no es va fer en ferm.

Ankara retingué Denktash conscient que el projecte del líder turco-xipriota suposaria un nou focus de tensió a la Mediterrània, molt a prop del Líban i també un disgust per als països de l'OTAN que haurien de tornar a preocupar-se de la pugna entre Grècia i Turquia al flanc sud-oriental de l'Aliança Atlàntica. Els militars turcs no es decidiren a donar suport a l'aventura de Denktash, fins deu dies després de celebrades les eleccions generals a Turquia, que posaren al front del govern Turgut Ozal, en contra del que volien els militars encapçalats pel cap de l'Estat, Kenan Evren.

Oficialment, hi hagué un comunicat exculpatori d'Ankara, però ningú no pot negar l'evidència que les accions i projectes de Raulf Denktash eren conegudes i controlades pel poder militar turc...

Molts observadors coincideixen que tant Ankara com la comunitat turco-xipriota llançaren amb la decisió d'independència un repte al govern socialista grec d'Andreas Papandreu.

Els turcs només estarien disposats a retirar els 26.000 soldats que mantenen a Xipre, si es consolidés un Estat que permetés un autogovern de la comunitat turca. Turgut Ozal, el nou president turc, confirmà el suport del seu país al nou règim musulmà a la Mediterrània, alhora que impedia que l'OTAN prengués una pos-

tura condemnatòria contra el règim de Denktash.

La política d'arrelament turc de l'Estat del nord, que inclou l'assentament de 5.000 camperols d'Anatòlia dins territori nord-xipriota, afavoreix el reclam fet per Denktash del suport dels països musulmans d'arreu del món.

Paral·lelament, Rauf Denktash (59 anys) ha continuat promocionant iniciatives per assolir un major grau d'independència. L'Assemblea turco-xipriota de 40 membres (on Denktash té majoria 21 per 40) aprovà, a proposta del president, transformar-se en constituent i iniciar la redacció d'un text constitucional. Per contra, l'Assemblea amb els vots contraris dels 16 representants d'esquerres i d'altres recelosos del poder de Denktash, rebutjà un projecte d'aquest per atribuir al president majors poders, en el que s'interpreta com un «cop presidencial».

Per altra part, Spyro Kyprianu buscà el suport internacional i, sobretot, el de Grècia, per condemnar la decisió unilateral de la comunitat turca. El Consell de Seguretat de l'ONU condemnà el 18 de novembre per 13 vots contra un (Pakistan) i amb una abstenció (Jordània) un projecte de resolució britànic que declara nul·la la proclamació d'independència turco-xipriota. Kyprianu proposa un boicot similar a l'imposat pels organismes internacionals al règim rodesià d'Ian Smith.

La Comunitat Econòmica Europea condemnà, a l'igual que el govern espanyol, la decisió, per considerar-la un atemptat contra la unitat de Xipre, i per violar les resolucions del Consell de Seguretat i de l'Assemblea General de Nacions Unides. Hi hagué també condemna britànica, règim a què Kyprianu creia especialment pels antics vincles colonials. Mentre, els Estats Units es limitaren a demanar a la comunitat turco-xipriota que es replantegés la seva decisió. Washington rebutjà la decisió de Denktash, però no actuà sobre els seus aliats turcs per tal que aquests influïssin en favor d'una reconsideració.

Les condicions per una partició formal ja han estat provocades i, alhora, s'empitjora un procés desestabilitzador al Mediterrani, que existeix —almenys de forma latent— des de l'arribada dels turcs a Xipre el 1471.

Per Xavier Horcajo

* * *

L'ANTIGA KYPRUS

Les primeres restes de l'illa que els grecs denominaren «Kyprus» daten de 4.000 anys a.C. Xipre passà a formar part de l'Imperi d'Orient en dividir-se l'Imperi Romà (any 395). Posteriorment va ésser envaïda pels àrabs el 654 i recuperada pels bizantins poc després. Part d'aquest imperi romangué fins l'any 1191 en què va ésser conquerida per Ricard I Cor de Lleó. A partir d'aquest moment, Xipre va ésser cedida, primer a la família Lusignan (fins al 1489) i després als venecians.

Xipre entra a l'edat moderna sota control turc (1571-1878), malgrat que durant aquest llarg període l'illa resta sota dominació d'Egipte durant vuit anys, des de 1832 a 1840. El control turc conclou amb el Congrés de Berlín (1878) que cedeix la seva sobirania a Anglaterra, però la manté sota administració del Sultà turc. Aquesta situació finalitzà el 1914, quan Xipre és annexionat totalment al Regne Unit. Londres l'incorporà a la Comunitat Britànica el 1925. A partir de la II Guerra Mundial, el moviment partidari de la unió amb Grècia (ENOSIS), encapçalat per Makarios, inicia una època de forts enfrontaments entre les comunitats grega i turca. La Conferència de Zuric (1959) establí les bases pel reconeixement dels drets de la minoria turco-xipriota i també la independència de l'illa. Al 1959, l'arquebisbe Makarios torna de l'exili i és proclamat president de la nova República.

Les tensions d'ambdues comunitats i un intent de Makarios per restringir els drets dels turco-xipriotes donaren pas a una autèntica guerra civil al 1963, que motivà la intervenció diplomàtica dels EUA, Regne Unit i Turquia, i l'enviament d'un contingent de tropes britàniques (1963) i de l'ONU (1964) per restablir l'ordre.

Al 1966 s'iniciaren converses amb Grècia i Turquia per trobar una solució política al conflicte xipriota. Encara que els incidents i atemptats se succeïren fins el 21 de juliol de 1974,

en què les tropes de Turquia envaïen el territori xipriota i desafiaven l'opinió pública internacional. El ferotge atac que inclouïa bombardejos amb «Napalm», donà el control als turcs sobre bona part de l'illa, qualitativament la zona més desenvolupada. S'estableix una línia de separació inicial que respon al nom de «Línia Attila» i uns dies després (15 d'agost) s'atura la invasió. Turquia col·locà quaranta mil homes a l'illa per defensar el territori conquerit.

Les Nacions Unides condemnà la invasió i el règim d'Ankara per les greus violacions dels drets humans que les seves tropes causaren a la població greco-xipriota. Un any després, a Viena, el Regne Unit, Grècia i Turquia arriben a l'acord de permetre l'èxode cap al sud als greco-xipriotes residents al territori ocupat per Turquia (uns cent cinquanta-sis mil).

Es creà, de fet, una illa amb dos Estats, un de reconegut internacionalment al Sud, dirigit per Spyros Kyprianu del Partit Democràtic; i l'altre, el de l'Estat Turc Federat de Xipre, al Nord, fundat el febrer de 1975, sota l'ombra de l'exèrcit turc.

L'Estat turco-xipriota no sol·licità ésser reconegut internacionalment i el seu líder Rauf Denktash utilitzà, freqüentment, aquest argument per pressionar en les negociacions entre ambdues comunitats. Els turco-xipriotes defensen el concepte de la «bizonalitat» i els greco-xipriotes el d'un Estat Federat. Així s'arriba a l'actual situació en què l'Estat turco-xipriota ha declarat unilateralment la seva independència.

També hi ha una vessant geoestratègica: la privilegiada situació de l'illa per al control de l'Orient Mitjà, amb dues importants bases britàniques dins el seu territori, a la vegada que el fet d'enfrontar indirectament dos països de l'OTAN per al seu control fa de Xipre un dels focus d'inseguretat més importants de la Mediterrània. ■

Vot de càstig per al PDL japonès

NAKASONE PERD LA MAJORIA

Yasuniko Nakasone, forçat pel boicot parlamentari a què el sotmetia l'oposició, en esclatar l'afaire Tanaka convocà eleccions generals per al 18 de desembre. Aquestes eleccions donaren un fort revés al Partit Demòcrata Liberal (PDL) de Nakasone, que ha perdut la majoria parlamentària a la cambra baixa japonesa.

La política conservadora i d'alineament amb els EUA de Nakasone li venia donant excel·lents resultats des que va ésser escollit com a primer ministre a l'any 1980. A mitjan juny, quan se celebraren eleccions per renovar 123 escons de la cambra, Nakasone es va situar amb un total de 282 diputats, del total de 511 parlamentaris, però l'afaire Tanaka ha fet trontollar l'avantatge del PDL, que es queda només amb 250 diputats (-38).

Malgrat la superactiva campanya electoral, Nakasone (65 anys) no ha pogut esmortir l'efecte causat sobre l'opinió pública quan —després d'un llarg procés— Kakuei Tanaka, l'ex-primer ministre, resultà condemnat a quatre anys de presó per acceptar el suborn (2 milions de dòlars) de la firma nord-americana d'aviació Lockheed.

Tanaka, també conegut com el «shogun» de les tenebres, fou separat immediatament del PDL, encara que controla una de les faccions més importants del Partit, i ha aconseguit sortir en la seva circumscripció mercès al caciquisme exercit durant anys sobre aquesta.

Els disciplinats electors japonesos, en nombre de 84.483.256, trenquen les previsions favorables donant un vot de càstig al PDL, que ha governat el Japó durant 38 anys sense interrupcions. Alhora, augmentà en quasi un 7% l'abstenció, arribant al 32 per cent.

Nakasone es veié obligat a fer una maniobra de darrera hora, atraient els 8 diputats del Nou Club Liberal i aconseguint majoria absoluta (267 escons sobre 511) a la Dieta, sortint reelegit primer ministre. L'oposició, encapçalada per Masashi Ishibashi, del Partit Socialista, ha denunciat aquest pacte, considerant-lo com una traïció a l'electorat.

El nou gabinet japonès es caracteritzarà per la pèrdua de poder dels integrants de la facció de Tanaka al PDL. Nakasone realitzà canvis a 18

de les 22 carteres ministerials del govern.

Els observadors coincideixen que Nakasone retrocedirà en la seva temptativa d'incrementar les despeses de Defensa, aconsellada per la Casa Blanca, i que podria tenir greus conseqüències en enfrontar-se directament amb un poble que vol mantenir el seu pressupost de Defensa sota l'1% del PIB.

Malgrat tot, sembla que els majors problemes per a Nakasone provin- dran del seu Partit, on les diferents tendències tenen homes com Takeo Fukuda, ex-primer ministre, o Komiko, que poden saltar per damunt del seu cap de files, tocar de mort per la seva vinculació amb el clan Tanaka.

FORMACIONS POLI- TIQUES JAPONÈSES	VOTS (total: 56.779.690)	PERCENTATGES 18.12.83	1980	ESCONS total: 511
PARTIT LIBERAL DEMÒCRATA (PDL)	25.982.781	45,76	47,9	250 (-38)
PARTIT SOCIALISTA JAPONÈS (PSJ)	11.065.080	19,49	19,3	112 (+11)
KOMEI TO	5.745.750	10,12	9,0	58 (+24)
PARTIT DEMÒCRATA SOCIALISTA (PDSI)	4.129.907	7,27	6,6	38 (+7)
PARTIT COMUNISTA JAPONÈS	5.302.485	9,34	9,8	26 (-3)
CLUB NEO-LIBERAL	1.341.584	2,36	3,0	8 (-2)
PARTIT DEMÒCRATA SOCIAL UNIFICAT	381.045	0,67	0,7	3 (0)
INDEPENDENTS	2.768.735	4,88	3,5	16
ALTRES PARTITS	82.323	0,11	0,2	0

Turgut Ozal, nou president

TURQUIA NO VOL MILITARS

Malgrat la crida del general/president de la República, Kenen Evren, per tal que els turcs s'abstinguessin de donar llur vot al Partit de la Mare Pàtria (PMP), Turgut Ozal, el líder d'aquesta formació, serà el nou president del primer govern civil turc des del cop militar del 12 de setembre de 1980.

La Junta Militar potenciava el triomf del Partit de la Democràcia Nacionalista (PDN), del qual era líder Turgut Ozal, variant de mica en mica el seu posicionament, fins a donar suport a una situació de compromís que mantingués l'anterior primer ministre, Balent Uluşu, al front de l'executiu. Uluşu es presentà com a independent en les llistes del partit derrotat (PDN) en aquestes eleccions del 6 de novembre.

El fet que els militars convoques- sin unes eleccions restringides que no han pogut controlar, causat principalment per la nul·la representació

popular de Sunalp com a líder del PDN, i que Turgut Ozal basés la seva campanya en la recuperació econòmica del país els darrers tres anys —precisament els que ell ha estat primer ministre per a Assumptes Econòmics— no significa, però, que el poder civil esdevingui efectiu i que els generals retornin a les casernes. Tot fa preveure que els militars governaran a l'ombra, perquè ningú no creu que Ozal sigui capaç d'enfrontar-se a Evren.

Amb aqust plantejament, el Partit Populista de Necdet Calp es configura com a moderador de forces dintre de les posicions ultradretanes que tots ells representen. No es pot oblidar que els partits que s'han presentat a aquestes eleccions han hagut de passar per una forta censura militar perquè cap d'ells no s'assembla als que existien al país abans del cop d'Estat dels militars.

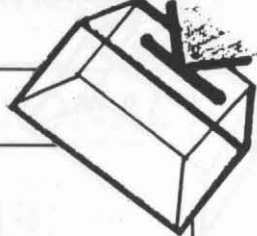
Turgut Ozal haurà d'endegar ara el

ELECCIONS TURQUES
6 novembre 1983

Partit de la Mare	
Pàtria (T. Ozal)	45,1%
Partit del Poble	30,5%
Democràcia Nacilaiste	23,2%

camí de la democràcia i, encara que l'oposició ho demani, és difícil pensar que siguin legalitzats els partits d'esquerra, sobretot si tenim en compte que dintre d'un any se celebraran eleccions municipals que podrien posar en dubte l'aparent representativitat popular que obtingués en aquesta ocasió.

Com hom podria preveure, el vot en aquestes eleccions era obligatori, per la qual cosa les dades de participació no poden fer-nos pensar que el poble turc dóna suport al Partit d'Ozal, ja que totes les opcions de centro-esquerra i inclusivament d'altres netament conservadores, com el Partit de la Justícia de S. Demirell, no estaven legalitzades.

El radical Raúl Alfonsín, nou president

ARGENTINA EN MANS DELS CIVILS

Després de vuit anys de dictadura, 1983 significà per als argentins el retorn a la via democràtica. Raúl Alfonsín, líder de la Unió Cívico-radical, és ja el nou president constitucional de la República (10.12.83), gràcies a una aclaparadora victòria electoral el 30 d'octubre, que motivà la primera desfeta electoral dels peronistes, en els 40 anys d'història d'aquest Partit.

Raúl Alfonsín, un advocat de 57 anys descendent d'espanyols, aconseguí 7,4 milions de vots contra els 5,7 del candidat peronista, Ítalo Lúder. Alfonsín convertí la segona part del procés electoral, donada la majoria dels radicals al col·legi electoral, en un pur tràmit. L'UCR obtingué també la majoria al Congrés, amb 129 escons sobre el total de 254 diputats.

Per valorar el desenllaç d'aquesta confrontació entre peronistes i radicals, cal remuntar-se a l'11 de març de 1973, quan els radicals només obtingueren el 21% dels vots contra el 50% dels peronistes. Molt han canviat les coses des d'aleshores; avui els peronistes no han sabut reflectir els interessos de la població, sobretot quant als desapareguts.

Els peronistes continuen en una gran ambigüitat respecte a les Forces Armades, fins i tot festegen amb els sectors menys conservadors d'aquestes, com la Força Aèria; alguns líders peronistes són coneguts activistes de bandes armades, com és el cas d'Herminio Iglesias. D'altra banda, el Congrés Nacional Justicialista sembla més preocupat per les anades i tornades d'Isabelita Perón que per ajustar un programa polític al règim.

Els radicals d'Alfonsín aconseguiren imposar-se en governs provincials com Buenos Aires o Còrdova. També a les ciutats més poblades, com Buenos Aires capital (65% dels vots) o Còrdova (56%). Els argentins donaren llurs vots a la moderació del candidat radical, amb un programa breu però explícit i difícil de dur a terme. Alfonsín s'enfronta amb la tasca de moralitzar un règim corrupte, devastat, amb 30.000 desapareguts i amb les F.A. a l'expectativa.

Alfonsín va ésser l'únic candidat que prometé (i acomplí la majoria parlamentària de l'UCR, més tard) derogar la llei d'autoamnistia que prepararen els militars, alhora d'obrir els corresponents processos judicials,

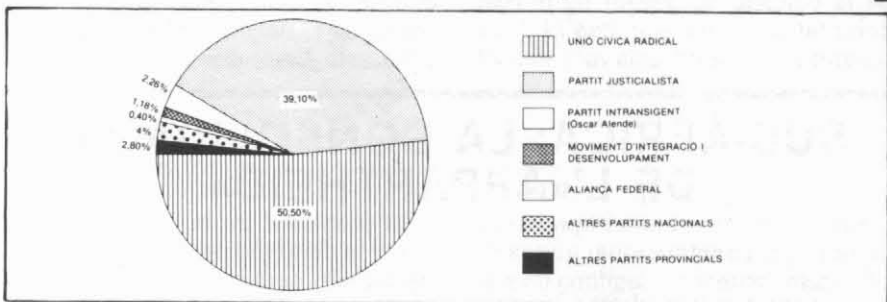
per tal de demanar responsabilitats pels morts i desapareguts. Actualment, el directori de les tres primeres Juntes militars està encausat. Hi ha una ordre de recerca i captura contra l'ex-president Reynaldo Bignone, i molts dels generals argentins han estat passats a la reserva.

En l'aspecte econòmic, Raúl Alfonsín hereda un país amb taxes d'inflació del 250% en els últims mesos, amb 42.000 milions de dòlars de deute extern. El radicalisme assumeix els compromisos del deute internacional, sempre i quan quedin aclarits els motius d'aquest, ja que hom sospita que bona part dels 42.000 milions de dòlars és capital evadit durant els últims anys. Alfonsín reclama de la solidaritat internacional un pla de retorn del deute que permeti el relançament de l'economia argentina.

En l'àmbit internacional, el nou rè-

PARTITS MÉS IMPORTANTS	VOTS	%
Unió Cívica Radical (Raúl Alfonsín)	7.659.530	252
Partit Justicialista (Ítalo Lúder)	5.936.556	40
Partit Intransigent (Oscar Alende)	344.434	2
Moviment d'Integració i Desenvolupament	170.878	1,2
Aliança Federal	55.309	0,4

gim democràtic intentarà aconseguir diplomàticament una sortida favorable als interessos argentins en el contenciós de les Malvines, que ha estat el factor desencadenant d'aquesta obertura política concedida pels militars. Hi haurà també negociació respecte a l'històric enfrontament amb Xile pel control del Canal de Beagle.

LUSINCHI A VENEÇUELA

Jaime Lusinchi, del Partit d'Acció Democràtica, formarà govern d'unitat nacional a partir del 2 de febrer, en què prendrà possessió com a president de la República. Lusinchi obtingué el 32,61% dels vots contra el 44,25% dels vots i un 28,31%, respectivament. Pot ser que l'únic factor diferenciador sigui una certa tradició laica, pel que fa a Acció Democràtica (socialdemòcrata) i confessional, respecte al COPEI (Comitè Polític Electoral Independent). Els programes qualificats com de «crisi» són similars i no pot parlar-se de diferències ideològiques entre ells.

L'elecció de Lusinchi significarà la consolidació a Veneçuela del bipartidisme que els partits d'esquerra volien trencar, acusant-lo d'ésser poc eficaç amb la crisi econòmica.

Lusinchi, un pediatra de 59 anys, ha indicat que procedirà al relleu immediat dels gestors més importants de l'Administració de l'Estat.

En el cas de Veneçuela, el fraccionament dels escons de les dues cambres de representants té escassa importància, ja que existeix una llarga tradició presidencialista, que fa que el president sigui capaç de governar el país, fins i tot estant en minoria parlamentària. La lluita Lusinchi-Caldera per ocupar la presidència del palau de Miraflores, ha polaritzat l'atenció dels electors, deixant per als partits minoritaris la lluita per millorar llur posició en l'arc parlamentari.

Per altra part, no pot parlar-se d'abstenció a Veneçuela, ja que l'Estat imposa multes als qui no exerceixen llur dret al vot i fins i tot el certificat de vot és imprescindible per poder accedir al passaport o treure's un títol d'estudis. Així, doncs, resulta normal que els percentatges de participació superin usualment el 90% dels inscrits.

Els militars, ja siguin de carrera o simplement cridats a files, tenen prohibit votar i, naturalment, poder ésser candidats.

Pel que fa als partits, hi ha un repartiment, previ a la campanya, dels colors de cadascuna de les formacions; per exemple, Acció Democràtica tingué el blanc; el COPEI, el verd; el taronja correspongué al Moviment al Socialisme (MAS), que encapçalava Teodoro Petkoff.

PERÚ: BELAÚNDE SUPERAT PER L'APRA I ELS MARXISTES

El 13 de novembre els peruans acudien per segona vegada a les urnes, després d'haver recuperat la via democràtica.

Les municipals tenien un significat orientatiu de com poden anar les coses l'any 85, en què estan previstes noves eleccions generals.

Fernando Belaúnde Terry, el president peruà, i la coalició que li dona suport (Partit Popular Cristià i el propi Partit de Belaúnde: Acció Popular), s'enfrontaven a un repte doble. D'una banda, els constants atacs de la guerrilla «Sendero Luminoso», que decidí boicotejar el procés electoral i, d'altra, la forta oposició de l'esquerra democràtica, tant de l'APRA —social-nacionalistes— com d'«Izquierda Unida». Les urnes donaven la victòria a aquests.

L'APRA guanyà en 16 departaments i la «Izquierda Unida» en cinc, entre ells la importantíssima ciutat de Lima. La capital té un terç de la població total del país i els candidats de la coalició de govern no hi han comptat per a res. Aprises i I.U. es repartiren la majoria dels vots amb 28

i 38 per cent respectivament. Això va fer que l'advocat marxista Alfonso Barrantes fós nomenat nou alcalde de Lima.

Pel que fa al repte terrorisme-govern democràtic, les eleccions han suposat una gran desfeta política per al terrorisme. Malgrat la intensificació de llurs actes de sabotatge, els terroristes només aconseguiren un 32 per cent d'abstenció, percentatge sense importància.

De cara a les eleccions del 85, sembla que l'APRA és el partit amb més forta implantació, sobretot si es té en compte que el seu màxim oponent hauria d'ésser la «Izquierda Unida», és a dir, un front popular marxista-democràtic, que agrupa nombrosos partits d'esquerra, la qual cosa obligaria el vot de dretes a decidir-se —a la segona volta— per l'APRA. De fet, la premsa peruana, que no nega possibles intents colpistes arran els resultats d'aquestes municipals, considera ja el secretari de l'APRA, Alan García, com el successor de F. Belaúnde Terry, al front d'aquesta fràgil democràcia. □

SUD-ÀFRICA: LA CONSOLIDACIÓ DE L'«APPARTHEID»

Els sud-africans blancs aprovaven un nou text constitucional que també —com l'anterior— legitima un sistema polític basat en l'«apartheid».

Prop dels 2.000.000 de sud-africans blancs, del total de 2,7 milions inscrits, votaven el 2 de novembre per donar suport al primer ministre Pieter Botha (Partit Nacional), en la seva línia reformista. Els resultats van ésser clars: 1.360.223 vots favorables, 691.577 contraris i 10.669 en blanc. Naturalment, sense dret a vot per als 20 milions de sud-africans negres, totalment ignorats pel nou text constitucional.

El nou text substitueix l'heretatge de l'antic colonialisme britànic (del tipus Westminster), i té prevista la presidencialització del sistema, la incorporació de les minories mestissa i asiàtica a la vida política, alhora que mantenir l'exclusió de la majoria negra de totes les institucions del règim.

Segons la Constitució, l'esquema legislatiu funcionarà amb tres cambres; una per als blancs, una segona per als mestissos i una tercera per als ciutadans d'origen asiàtic.

El text, entre d'altres punts, assenyalava que:

El president de la República reuneix la condició de cap de l'Estat i del Govern. Serà escollit per un col·legi electoral (50 blancs, 25 mestissos i 13 asiàtics).

Les tres cambres tindran: 178 «diputats», la dels blancs; 85 «representants», la dels mestissos i 45 «delegats», la dels asiàtics.

Cadascuna de les cambres té competència sobre els temes de la seva comunitat, i totes sobre els aspectes generals. Serà el president de la República l'encarregat de definir si un assumpte té repercussions generals o només per a una comunitat.

En el cas de desacord entre les cambres sobre textos d'interès general, com justícia, diplomàcia, defensa i d'altres, el president sotmetrà el projecte al «Consell del president», que resoldrà.

Tota la responsabilitat i poder de decisió sobre els assumptes negres depenen exclusivament del president.

Irònicament, la Constitució assegura defensar els valors cristians i civilitzats i es presenta com un instrument per garantir la igualtat de tots davant la llei. □

SUÏSSA: por als emigrants

El rebuig dels suïssos a aprovar la reforma de llur Constitució per permetre als fills d'emigrants, als apàtrides i als refugiats, accedir a la nacionalitat suïssa, desdibuixa l'actualitat de les seves eleccions legislatives celebrades el 23.10.83.

Poc varen aportar de nou aquests comicis. La coalició governant, composta per: Radicals-Socialistes-Democrístians i Demòcrates de centre, manté la majoria, gràcies, en part, a un sistema proporcional, molt «sui generis».

El més important de les legislatives és, sens dubte, que han consolidat els Radicals com a primer Partit d'aquesta coalició de govern, al Consell Nacional.

La mateixa diferència respecte als darrers resultats electorals, però amb diferent signe, pot traslladar-se dels radicals als socialistes. Així, els primers passen a 54 diputats de 51 anteriors i els Socialistes baixen a 48 diputats, 3 menys dels que tenien.

Segueixen els Democrístians amb 41 representants i els Demòcrates de centre amb 22. Ja molt més distants: Independents, amb 7 diputats; Liberals, amb 8; Nacionalistes, amb 5. I un notori augment: Ecologistes, amb 3; Extrema esquerra, amb 3 diputats, i Partit Comunista amb un sol diputat.

MUNICIPALS A ANDORRA. Amb un índex de participació molt elevat, se celebraren les municipals al Principat d'Andorra. Una única sorpresa: Les Escaldes-Engordany, on hi haurà «comú» de tendència liberal, donat que les dretes governant's no van treure-hi ni un sol conseller.

Mentre, a Andorra la Vella, la capital del Principat, s'imposava l'anterior equip de govern. Cal recordar que el sistema electoral andorrà és de llista oberta.

JAMAICA-SEAGA. Aclaparadora victòria del Partit Laborista de Jamaica —actualment al poder— en les eleccions generals del 15 de desembre. El Partit del primer ministre, Edward Seaga, guanyà la totalitat dels escons del Parlament. El govern de Seaga, d'inspiració conservadora, no tingué cap competidor a moltes de les circumscripcions, alhora que gaudeix de gran influència a la Casa Blanca.

Mes d'octubre

- 1 • Els principals caps militars centrals americans, a excepció dels nicaragüencs, es reuneixen amb el cap del comando-sud dels EUA. Objectiu: reactivar el CONDECA o Consell de Defensa Centramerica.
 - El Líban demana a l'ONU, que es retirin totes les forces estrangeres, tant d'Israel, com Sirianes de l'OAP.
 - Dimiteix el cap de la Comissió investigadora de l'assassinat del líder de l'oposició filipina, Benigno Aquino.
- 2 • La Junta Sandinista adverteix que el seu exèrcit perseguirà els antisandinistes fins a 500 metres a l'interior dels països veïns.
 - Neil Kinnock, escollit per majoria aclaparadora nou líder laborista britànic, en substitució de Michael Foot.
 - El Congrés del Partit Socialista Portuguès reforça el lideratge de Mario Soares.
- 3 Richard Stone, enviat especial de la Casa Blanca a Centramerica inicia una gira europea per demanar suport a la política de Reagan a la zona.
 - El president de Moçambic, Samora Machel, inicia una gira europea, buscant suport contra els atacs de Sud-àfrica.
 - Comença a Vittel (França) una cimera franco-francesa, que presideix François Mitterrand. Hi participen 38 Estats.
- 4 • Ronald Reagan, aconsellat pel Congrés nord-americà, proposa a l'URSS la destrucció «progressiva i sistemàtica» dels míssils de llarg abast, en la mesura que ambdues superpotències modernitzin els arsenals estratègics. Els soviètics rebutgen la proposta per ésser poc flexible.
 - Jornada de Vaga General a l'Argentina, que coincideix amb senyals evidents d'enfonsament econòmic.
 - L'URSS presenta a l'ONU una proposta de congelació d'armament nuclear.
- 5 • Lech Walesa guardonat amb el Nobel de la Pau.
 - L'OAP encerclarà el Líban pels soldats sirians i els dissidents d'Arafat.
 - Els laboristes britànics afirmen que, en cas d'arribar al govern, desmantellarien tots els míssils nuclears. (unilateralment).
 - Helmut Schmidt, partidari que Occident restableixi l'equilibri amb l'Est. Segons Schmidt, la balança afavoreix els soviètics.
- 6 • Comença a Ginebra la 5a. fase de les negociacions START.
 - Cop d'Estat frustrat a Níger. El president Kountché controla la situació.
 - Comença a Pekín la 3a. ronda de converses bilaterals xino-soviètiques.
 - Mentre que Ferdinand Marcos anuncia noves mesures d'austeritat, els filipins es manifesten a Manila contra el règim.
- 7 • Richard Stone, enviat de Reagan per a Centramerica, torna a confirmar el suport dels EUA al grup de Contadora.
- 8 • Reagan confirma el desplegament de míssils soviètics (SS-21) a Síria.
 - La venda francesa de cinc avions Super Etendard, fa témer la generalització del conflicte del Golf Pèrsic.
 - El president Colombià, Belisario Betancurt s'entrevista amb representants de la guerrilla M-19 a Madrid.
 - Cinc anys de pontificat de Joan Pau II.
- 9 • Quatre ministres sud-coreans resulten morts en un atemptat a Rangun (Birmània), durant un viatge oficial del president Chu Doo Hwan.
 - Kissinger inicia una gira centramericana.
 - Es reuneixen, a Damasco, els líders de l'OAP contraris a Arafat.
- 10 • Yitzhak Shamir, investit 7è. primer ministre de l'Estat d'Israel, mentre que es viuen moments de pànic financer i es tanca la borsa.
 - Tensió entre ambdues Corees, després de l'atemptat de Rangún i l'incident del jumbo de la companyia KAL.
 - James Watt, secretari de l'Interior dels EUA, dimiteix.
- 11 • Shamir devalua la moneda israeliana (shekel) i pren mesures excepcionals d'austeritat.
- 12 • Kakuei Tanaka, ex-primer ministre del Japó, condemnat a quatre anys de presó i 300 milions de pessetes de multa.
 - Moscou anuncia la seva decisió de retirar-se de Ginebra, en cas que l'OTAN instal·li els euromíssils.
 - Un atemptat dels antisandinistes provoca un incendi al port nicaragüenc de Corinto.
 - Kissinger s'entrevista amb Robelo, alt càrrec dels «contres» nicaragüencs.
 - Violents xocs entre policies i manifestants antigovernamentals a Xile, convocats per l'extrema esquerra.
 - Iran amenaça de tancar el pas de l'Estret d'Ormuz, si es confirma la venda d'avions francesos a Irak.
- 13 • El ministre de l'Interior bolivià, Federico Álvarez Plata, descobreix l'existència d'un complot de militars retirats per portar a terme un cop d'Estat.
 - Guatemala, El Salvador i Honduras demanen ajut econòmic-militar a Henri Kissinger per acabar amb la guerrilla a llurs territoris.
 - El Pacte de Varsòvia estudia la possibilitat de desplegar míssils tàctics a l'Europa de l'Est, cas que l'OTAN instal·li els euromíssils.
 - William Klark, anomenat secretari de l'Interior dels EUA (anterior conseller presidencial).
- 14 • Destituït Maurice Bishop, cap de govern de Grenada.
- 15 • Conclou la gira centramericana de la comissió Kissinger, amb la indicació feta a Managua que l'únic camí per a la pau, és la democràcia.
 - Les forces militars de l'illa de Grenada destitueixen el primer ministre, Maurice Bishop, fent-se càrrec del Govern.
- Dues delegacions nord-americanes, encapçalades per Henri Kissinger i Langhorne Motley, visiten Nicaragua.
 - Hans Dietrich Gencher es reuneix a Viena amb el seu homòleg, Andrei Gromyko, i li fa pública la postura de la RFA, favorable al desplegament dels euromíssils.
 - Gran manifestació pacifista a Bonn i altres ciutats europees.
- 16 • Els caps de govern de França, Portugal, Itàlia, Espanya i Grècia es reuneixen a Atenes. Cimera dels governs socialistes mediterranis per tractar temes d'interès comú.
 - Gromyko no aconsegueix evitar a Viena el desplegament dels euromíssils, malgrat l'entrevista de més d'onze hores de durada que manté amb H.D. Gencher, ministre alemany federal d'Afers Estrangers.
- 17 • Finalitza la cimera d'Atenes sense acords sobre temes com el Mercat Comú, els euromíssils o la desnuclearització dels Balcans. Només s'arriba a una declaració conjunta fomentant la cooperació i els bons propòsits.
 - Robert McFarlane, anomenat responsable del Consell Nacional de Seguretat dels EUA.
 - Els caps d'Estat de Gabon, Congo, Zaire, Guinea Equatorial, República Centrafricana, Ruanda, Burundi, Santo Tomás y Príncipe, Camerun, Txad i Angola, endeguen a Gabon la Comunitat Econòmica dels Estats d'Àfrica Central.
 - El vice-primer ministre de Grenada, Bernard Courd, assumeix el poder a l'illa.
 - El govern sud-africà reivindica l'atemptat que destruí, a Moçambic, la seu del Congrés Nacional Africà Antipartheid.
 - Mor Raymond Aron.
- 18 • Manifestacions multitudinàries dels peronistes a l'Argentina.
- 19 • Els governs britànic i xinès negocien el futur de Hong Kong.
 - Maurice Bishop és alliberat del seu arrest domiciliari, per la població de Grenada.
 - Salta a l'espai el setè exemplar de l'ingeni europeu Ariane.
 - El líder drus libanès, Walid Jumblatt, trenca el diàleg proconciliació proposat per Amin Gemayel, el president libanès.
 - L'exèrcit soviètic té instal·lades armes nuclears als territoris dels seus aliats, segons declaracions del general Tchervov (portaveu de l'exèrcit roig) a la premsa occidental.
- 20 • És assassinat a Grenada Maurice Bishop. Mentre, un consell militar pren el poder a l'illa.
 - El Congrés nord-americà condemna l'ajut clandestí dels EUA al front antisandinista.
 - Cimera franco-britànica a Londres. Thatcher i Mitterrand discuteixen sobre els euromíssils i les finances comunitàries.
 - La crisi financera de la CEE fa que se suspenguin pagaments de nombroses matèries agrícoles, fins a cap d'any.

CONJUNTURA INTERNACIONAL

- Nicaragua proposa als EUA un pla de pau. Consisteix a deixar de donar suport a la guerrilla del Salvador, si els EUA renuncien a ajudar els antisandinistes. Els EUA rebutgen el pla.
- 21 • Manifestacions multitudinàries de caràcter pacifista a diferents països europeus, dins de la «Setmana Internacional de la Pau».
- 22 • El govern nord-americà envia a Grenada 10 vaixells i més de 2.000 *marines* per evacuar, cas que fos necessari, els 1.000 nord-americans que viuen a l'illa.
- 23 • Un escamot suïcida islàmic, utilitzant camions carregats d'explosius, es llança contra les casernes de les forces nord-americanes i franceses al Líban, provocant la mort de més de 200 soldats.
- 24 • Viatge urgent de Mitterrand al Líban per visitar els soldats francesos ferits a l'atemptat i conversar amb el president Gemayel.
 - Boicot econòmic de les colònies caribes de parla anglesa al govern de Grenada, mentre que hom tem una invasió nord-americana de l'illa.
 - Moscou anuncia que podrien instal·lar-se nous missils a Txecoslovàquia i la RDA, si prospera la instal·lació dels euromissils.
- 25 • S'inicien a Helsinki les reunions preparatòries de la conferència sobre desarmament que tindrà lloc a Estocolm el proper 17 de gener.
 - Els EUA envaeixen l'illa de Grenada per «acabar amb el caos i restaurar la democràcia». Massiva repulsa occidental a la invasió.
- 26 • Andropov anuncia la retirada de l'URSS de les converses de Ginebra, cas d'instal·lar-se els euromissils.
- 27 • Ronald Reagan acusa Cuba d'haver estat planejant l'ocupació de l'illa de Grenada. Hudson Austin, cap militar de l'illa, rodejat pels invasors té ostages al seu poder.
 - Els quatre països de la força multinacional del Líban, d'acord a mantenir-hi llurs tropes.
- 28 • Cubans i grenadins armats resisteixen a les muntanyes de l'illa, la invasió nord-americana.
 - Ronald Reagan acusa Moscou de donar suport al terrorisme, tant en el Líban com a Granada.
- 30 • Eleccions generals a l'Argentina. El líder radical, Raúl Alfonsín, guanya per àmplia majoria.
- 31 • S'inicia a Ginebra el Congrés de Reconciliació Nacional del Líban.
 - Els EUA reconeixen d'haver bombardejat, per error, l'hospital psiquiàtric de Grenada.
- minar completament l'illa carib.
- Els sud-africans blancs voten per tal d'aprovar la reforma constitucional que preveu la creació d'un parlament tricambral només per a blancs, asiàtics i mestissos. El 73% de la població, constituït per negres, no és tingut en compte.
 - El Parlament britànic aprova per majoria l'immediat desplegament dels euromissils al Regne Unit.
- 2 • Paul Scoon, governador de Grenada, trenca relacions diplomàtiques amb Cuba i l'URSS. Alhora, expulsa el personal diplomàtic d'ambdues ambaixades.
 - Jesse Jackson, advocat negre, escollit candidat a la presidència dels Estats Units, pel Partit Demòcrata.
- 3 • El Senat dels EUA aprova una ajuda de 19 milions de dòlars al front antisandinista.
 - L'ONU condemna la invasió de Grenada, amb 108 vots a favor de la resolució, 9 en contra i 27 abstencions.
 - La Conferència de Reconciliació Nacional Libanesa defineix el Líban com Estat sobirà, independent, lliure, unit i àrab.
- 4 • Un escamot suïcida musulmà causa la mort a 29 soldats i catorze civils libanesos a la ciutat de Tir.
 - Finalitza a Ginebra la primera fase de la Conferència de Reconciliació libanesa.
 - Birmània trenca relacions amb Corea del Nord i la fa responsable de l'atemptat de Rangun.
- 5 • Hassan II anuncia eleccions legislatives als primers mesos de l'any vinent.
 - Celebració de l'aniversari de la Revolució d'Octubre a l'URSS sense l'assistència de Iuri Andropov.
- 6 • Eleccions legislatives a Turquia. Turgut Ozal, líder del «Partit de la Mare Pàtria», guanya per majoria.
- 7 • Margaret Thatcher demana al govern de Ronald Reagan que prolongui l'embarg d'armes a l'Argentina.
- 8 • Ronald Reagan inicia un viatge oficial al Japó i Corea del Sud.
 - El Parlament belga debat la instal·lació de quaranta-vuit missils de creuer al seu territori.
 - Djàsser Arafat i els seus homes, assetjats a Trípoli pels rebels de l'OAP.
- 9 • L'OTAN rebutja una proposta danesa per tal de rediscutir el desplegament dels euromissils, al seu si.
- 10 • Forces sirianes intercepten quatre caces nord-americanes en missió d'espionatge, al Líban.
 - Trobada a Managua del coordinador de la Junta Sandinista, Daniel Ortega i Richard Stone, ambaixador itinerant de Washington. Nicaragua denuncia que Washington prepara la invasió del seu territori.
- 11 • Andrei Gromyko demana a Síria que afluixi en els seus atacs als palestins d'Arafat i llança una crida afavorint la unitat dels Estats àrabs.
- 12 • Ronald Reagan promet ajuda al govern de Corea del Sud, en cas d'agressió dels nord-coreans, durant el seu viatge a Seül.
- El govern dels Estats Units concedeix un ajut de 3 milions de dòlars al govern provisional imposat a l'illa de Grenada.
- Arafat es mostra disposat a negociar amb Síria i Líbia, si s'aixeca el setge sobre les forces de l'OAP que li són lleials.
- 13 • Andropov compleix un any al front del PCUS.
 - Eleccions municipals al Perú. Davallada del president Belaunde Terry i èxit de l'APRA i els partits marxistes.
 - Tensions entre el canceller Kohl i el líder socialcristià F.J. Strauss, tots dos coalitats a les darreres eleccions de la RFA.
- 14 • Comença el desplegament dels euromissils en sol britànic.
 - El Partit Democristià xièl demana oficialment la renúncia immediata al general Pinochet i la creació d'una assemblea constituent.
 - En un clima generalitzat d'impotència, el secretari general de l'Organització d'Estats Americans (OEA), Alejandro Orfila, dimiteix en començar l'Assemblea General de l'OEA.
 - Ronald Reagan ofereix a l'URSS la reducció a 420 caps nuclears d'abast mitjà per cadascuna de les superpotències. Mentre, Bulgària anuncia que no acceptarà cohets soviètics al seu territori.
 - El Partit Socialista marroquí (USFP) d'Abderrahim Buabid accepta formar part del futur gabinet de la monarquia alauita.
 - Robert McFarlane, enviat especial dels EUA per a l'Orient Mitjà, adverteix a Síria que no tolerarà els atacs contra l'aviació nord-americana al Líban.
- 15 • La comunitat turco-xipriota declara unilateralment la seva independència. Els greco-xipriotes apel·len el Consell de Seguretat de l'ONU i en mantenen l'estat d'alerta.
 - S'intensifiquen els combats entre faccions palestines al campament de Badaui, prop de Trípoli, al Líban.
 - Iuri Kvitsinsky, cap de la delegació soviètica a Ginebra, assegura que l'URSS abandonarà la Conferència de Desarmament, en el cas que els euromissils nord-americans s'instal·lin en sol europeu. No es fa referència a la instal·lació d'euromissils al Regne Unit.
- 16 • Turquia bloqueja a l'ONU una declaració formal contrària a la independència del sector turco-xipriota.
 - Els palestins rebels a Arafat prenen, amb suport libi i sirí, el camp de refugiats de Badaui.
 - El vice-president i ministre d'Afers Exteriors egipci viaja al Marroc, cosa que s'interpreta com el primer pas de la reintegració d'Egipte a la comunitat àrab, que li va tancar les portes en subscriure amb Israel els acords de Camp David.
 - L'aviació israeliana ataca posicions xiïtes al Líban.
 - Costa Rica es declara país neutral en el conflicte centramerica.
- 17 • Rauf Denhtasch rebutja en el Consell de Seguretat de l'ONU el retorn al

Mes de novembre

- 1 • El líder radical i futur president argentí, Raúl Alfonsín, exigeix a la Junta Militar el traspàs immediat de poders.
 - Els *marines* nord-americans desembarquen a la petita illa de Carriacu, prop de Grenada, en un intent de do-

status-quo anterior de la comunitat turco-xipriota.

- George Schultz, secretari d'Estat dels EUA, es reuneix a Washington amb els 30 cancellers d'Afers Exteriors de l'hemisferi americà per discutir els problemes polítics i econòmics d'Iberoamèrica.
- L'aviació francesa bombardeja posicions de la milícia libanesa xiïta «AMAL», responsable dels atemptats suïcides.
- Londres contrari a negociar amb Argentina sobre les Malvines.
- 18 • Un milió de xilens es manifesten a Santiago en un acte contra la dictadura de Pinochet.
- Moscou ofereix de forma oficiosa reduir els seus míssils SS-20 a 120 unitats i oblidar els potencials nuclears franco-britànics, a canvi del no-desplegament dels euromíssils.
- L'ONU condemna la proclamació de la república turca de Xipre del Nord.
- Els fedayins lleials a Arafat reconquereixen part del camp de refugiats de Badauí.
- El general Leopoldo Galtieri i d'altres caps i oficials argentins, processats al seu país per responsabilitats en la conducció del conflicte de les Malvines.
- El Comitè de Descolonització de l'ONU aprova, per consens, una resolució per la qual s'insta el Front Polisari i el Marroc a posar termini a les hostilitats i a dur a terme el referèndum proposat per l'OEA (Organització d'Estats Africans).
- 19 • El Partit Socialdemòcrata de la RFA, conegut com SPD, es pronuncia en contra dels euromíssils.
- 20 • Karim Lamrani, nou primer ministre del Marroc. El seu gabinet serà destinat a cobrir l'impasse fins les properes eleccions generals de 1984.
- Els rebels de l'OLP, contraris a Djàsir Arafat, ataquen Trípoli.
- «Setmana d'ira i resistència» dels pacifistes alemanys. Greus enfrontaments entre pacifistes i policies davant del Bundestag (Parlament de la RFA), mentre es debat sobre els euromíssils.
- El Consell Internacional de la Lliga dels Drets dels Pobles condemna, a Barcelona, la política exterior del president Reagan.
- 21 • Arafat anuncia que l'exèrcit sirí «ha començat la batalla de Trípoli».
- 22 • El Parlament de la RFA aprova la instal·lació dels míssils nord-americans de creuer i Pershing-2 en sol alemany.
- El Parlament noruec aprova la instal·lació dels euromíssils a Europa.
- Un Exocet iraquí enfonsa un vaixell grec al Golf Pèrsic.
- 20è. aniversari de la mort de l'ex-president nord-americà John F. Kennedy.
- Els palestins rebels amenacen d'ocupar Trípoli, si Arafat no abandona la ciutat abans de tres dies.
- Desbaratat un cop d'Estat a Libèria.
- 23 • La Unió Soviètica es retira de les converses de Ginebra sobre els euromíssils.
- Arriben a la RFA els primers ele-

ments dels Pershing-2.

- El president portuguès Ramalho Eanes cessa el cap d'Estat Major a sol·licitud de Mario Soares.
- Cimera de la Commonwealth a Nova Delhi. Hi participen 44 països de l'àrea d'influència britànica.
- El Líban trenca relacions diplomàtiques amb l'Iran i congela les existents amb Líbia.
- Síria i Aràbia Saudita plantegen un projecte d'acord per resoldre les lluites intestines de l'OAP. Mentre, Gromyko, ministre d'Afers Exteriors soviètic, recomana una sortida negociada per a l'enfrontament interpalestí.
- 24 • La Unió Soviètica anuncia que desplegarà cohets nuclears pel mar, dirigits contra els Estats Units.
- Andròpov assenyala, en un comunicat oficial, que l'URSS no tornarà a participar en les Converses de Ginebra.
- 25 • Kohl i Mitterrand fan una crida a l'URSS per tal que repregui el diàleg de Ginebra.
- La Junta Militar argentina anuncia la seva dissolució el proper 5 de desembre.
- El president sirí, Hafez al-Assad, en greu estat de salut.
- 26 • Arafat accepta la iniciativa siriana-saudita.
- Arriben a la RFA els primers elements dels míssils Pershing-2.
- 27 • El govern italià reconeix l'arribada dels components dels primers euromíssils.
- Més de 100.000 filipins es manifesten a Manila en rebuig al règim de Ferdinand Marcos.
- Dissolució del Parlament japonès i convocatòria d'eleccions generals anticipades per al 18 de desembre.
- 28 • L'URSS intenta negociar amb la RFA, Dinamarca, Itàlia i Bèlgica.
- El primer ministre israelià, Yitzhak Shamir, s'entrevista amb Ronald Reagan. Objectiu: ampliar la cooperació nord-americana-israeliana contra Síria.
- La Commonwealth condemna la política nord-americana i sud-africana a Namíbia.
- 29 • El ministre d'Economia de la RFA, Otto Lambsdorff, acusat pel fiscal d'acceptar suborns. L'acusació lliga el ministre amb el grup Flick.
- L'Administració Reagan torna a vendre bombes de fragmentació a Israel.
- Intent fracassat de cop d'Estat a Surinam.
- La Cimera de la Commonwealth condemna la independència turco-xipriota, proposa la celebració d'eleccions lliures a Grenada i fa una crida en favor de la independència de Namíbia.
- Imposat el toc de queda a Bangla Desh.
- Avions militars nord-americans volen sobre territori nicaragüenc.
- 30 • La policia holandesa allibera Alfred Heineken, «el rei de la cervesa», segrestat durant tres setmanes.
- Otto Lambsdorff nega les acusacions de la fiscalia de Bonn.

Mes de desembre

- 1 • El Parlament danès es manifesta contrari a la instal·lació dels euromíssils.
- L'ONU demana sancions contra Sud-àfrica, per bloquejar la independència de Namíbia.
- Tancament a Turquia del diari «Hurriyet», el més important, amb 700.000 exemplars.
- L'assassinat d'un líder religiós druso-libanès fa témer una recrudescència de la violència al Líban. Gemayel demana ajut a Reagan.
- 2 • El Bundestag aprova l'aixecament de la immunitat del ministre d'Economia alemany federal, Lambsdorff, que serà processat.
- Andrei Gromiko, ministre d'Afers Estrangers soviètic, confirma que l'URSS no tornarà a negociar les INF (converses sobre míssils nuclears d'abast mitjà).
- El govern de Nicaragua concedeix un Decret d'amnistia per als misquitos rebels.
- Detingut el general Santorino, ex-cap dels serveis secrets italians, presumptament vinculat amb la lògia maçònica.
- 3 • Israel castiga bases sirianes, druses i palestines, al Líban.
- L'ONU aprova que Arafat i els seus homes siguin retirats de Trípoli amb protecció de l'organisme internacional.
- 4 • Eleccions generals a Veneçuela. Jaime Lusinchi, d'Acción Democrática, guanyador.
- Síria tomba dos avions nord-americans al Líban. Caspar Weinberger, secretari de Defensa dels EUA, amenaça amb noves accions de càstig.
- El futur primer ministre turc, Turgut Ozal, confirma el suport al règim turco-xipriota de Xipre.
- 5 • Catorze morts a Beirut per l'explosió d'un auto-bomba amb 150 kg d'explosius.
- El Kremlin acusa els EUA de banditatge pel bombardeig de les posicions sirianes al Líban.
- El govern de Nicaragua confirma que hi haurà eleccions el 1985.
- Autodissolta la Junta Militar argentina. Es tanca així el període de dictadura militar iniciat el març de 1976.
- Els suïssos rebutgen la reforma de la seva Constitució, en el sentit de permetre als nens estrangers (250.000), als apàtrides i als refugiats, adoptar la nacionalitat suïssa.
- 6 • Fracàs de la cimera comunitària d'Atenes. Aornats per sis mesos els possibles acords sobre els problemes fonamentals: reducció de les subvencions agrícoles i el dèficit.
- Enfrontaments entre vaixells hondurenys i nicaragüencs.
- El Pacte de Varsòvia estudia mesures contra l'OTAN per haver instal·lat els euromíssils.

CONJUNTURA INTERNACIONAL

- Apertura de la Conferència Islàmica a Bangla Desh. Hi participen 39 països.
- 7 • La cimera de ministres de Defensa del Pacte de Varsòvia fa sospitar que hi existeixen divergències entre els països membres.
 - Paral·lelament, els ministres de Defensa de l'Otan confirmen que cas d'arribar a un acord amb l'URSS, estan disposats a «aturar, modificar o invertir» el desplegament.
 - L'ex-ministre de Defensa israelià, Ariel Sharon (responsable de la matança de Sabra i Xatila), afirma que Arafat no ha de sortir viu de Trípoli.
- 8 • La Unió Soviètica decideix suspendre les converses sobre reducció d'armes estratègiques START, sense fixar dates de possible represa.
 - El fiscal de l'Estat de la RFA, acusa formalment de corrupció al ministre d'Economia, Lambsdorff.
 - Els Estats Units aixequen l'embargament d'armes a l'Argentina.
 - Rauf Denktash, president del recentment creat Estat turco-xipriota, designa Osman Konuk, nou president.
- 9 • La reunió del Consell Atlàntic de l'OTAN confirma la política rearmamentista i la voluntat de diàleg amb els països del Pacte de Varsòvia.
 - L'URSS farà un «desplegament suplementari» de míssils de mitjà abast a la part europea del seu territori, segons el mariscal Ustinov, ministre soviètic de Defensa.
 - El Bundestag rebutja una moció del SPD que demana la dimissió de Lambsdorff, ministre alemany d'Economia.
 - Bombardeig de la marina israeliana contra les posicions dels palestins partidaris d'Arafat.
 - Lord Carrington, nou secretari general de l'OTAN.
- 10 • Raul Alfonsín jura el càrrec i promet la immediata derogació de la llei d'autoamnistia.
- 11 • Hussein Mohamed Ershad, que ja donà un cop d'Estat al 1982, dissol el Govern de Bangladesh i es proclama nou president.
 - El Govern israelià manté el seu vet a la sortida, sota pavelló de les Nacions Unides, dels homes d'Arafat del setge a Trípoli.
- 12 • L'organització Jihad Islàmica s'atribueix un atemptat a Kuwait, amb quatre morts.
 - Conclou la retirada de tropes nord-americanes de l'illa de Grenada.
 - La dreta tradicional perd el segon municipi més important d'Andorra (Les Escaldes-Engordany), a mans de l'oposició liberal. (Municipals d'Andorra).
- 13 • Quart aniversari de la «doble decisió» de l'OTAN que preveia la instal·lació de 572 míssils nord-americanos a Europa.
 - Les Armades dels EUA i Israel obren foc contra posicions sirianes al Líban.
- 14 • Raul Alfonsín sotmet a judici els integrants de les tres primeres Juntes militars. Entre ells: Videla, Galtieri, Massera, Viola i d'altres.
- 15 • Edward Seaga, actual primer ministre de Jamaica, guanya les eleccions generals de l'illa. Segons els observadors, el prestigi polític de Seaga augmentà per haver enviat soldats a Grenada (amb les forces d'ocupació dels EUA).
 - Raul Alfonsín canvia les més altes estructures de les Forces Armades argentines, situant homes molt més joves i passant a la reserva vint-i-cinc generals.
 - Els països del Pacte de Varsòvia no fixen data de represa de les converses MBFR (sobre la reducció de tropes a Europa) darrera la pausa nadalenca, per la qual cosa, les converses queden suspeses.
 - El Parlament europeu aprova el pressupost, quedant bloquejades les torques per devolució al Regne Unit i la RFA (uns 160.000 milions de pessetes).
 - Mauritània s'adhereix a l'Acord de fraternitat entre Algèria i Tunísia.
- 16 • Acord dels opositors a Amin Gemayel, per tal d'aconseguir un alt el foc al Líban.
 - Alfonsín nomena una comissió especial per investigar els 30.000 casos de desapareguts.
- 17 • Els palestins de l'OAP ferits, inicien la sortida de Trípoli.
 - Cimera a Bissau dels països africans de parla portuguesa: Angola, Moçambic, Cap Verd, São Tomé i Guinea Bissau.
 - Eleccions generals al Japó. Descens del primer ministre Nakasone, que perd la majoria parlamentària.
- 18 • La marina israeliana bombardeja els palestins fidels a Arafat quan aquests inicien les operacions de sortida de Trípoli.
 - L'IRA (Exèrcit Republicà Irlandès) reivindica l'atemptat contra els magatzems Harrod's de Londres (17-12-83) que causà la mort de cinc persones.
- 19 • L'aviació sud-africana bombardeja territori d'Angola.
 - L'ONU aprova per consens una resolució antiterrorista.
 - Nicolae Ceaucescu, president de Romania proposa una reunió conjunta dels ministres d'Afers Estrangers de l'OTAN i el Pacte de Varsòvia, per tal de rellançar les converses INF de Ginebra.
- 20 • Les pressions internacionals fan possible que els 4.000 homes d'Arafat surtin de Trípoli, cap a Argèlia, Iemen del Nord, Sudan i Tunísia.
- 21 • Djàssir Arafat arriba a la primera escala del seu exili: Egipte.
 - El bisbe Salvador Shlaefer (nord-americà) segrestat a Nicaragua.
- 22 • El president egipci Hosni Mubarak rep el líder de l'OAP, Arafat; aquest fet s'interpreta com la reconciliació entre Egipte i els palestins.
- 23 • El parlament argentí deroga la llei d'autoamnistia feta per l'anterior Junta militar.
 - El bisbe Schaefer arriba a Hondures amb alguns milers d'indis «miskitos» i afirma que llur fugida de Nicaragua ha estat totalment voluntària.
- 26 • Comença el plenari del Comitè Central del PCUS, amb l'absència d'Andropov.
 - Les cinc tendències del PDL japonès, pacten un nou govern que presidirà l'anterior primer ministre Nakasone.
 - L'exèrcit libanès controla els campaments de refugiats de Sabra i Xatila, sota pressions militars dels milicians xiïtes (55 morts i més de 100 ferits als combats).
- 27 • Quart aniversari de la invasió de l'Afganistan per l'URSS.
 - L'informe Andropov al Soviet Suprem denuncia la manca de béns de consum i reconeix que cal imposar major disciplina laboral. Andropov col·loca quatre dels seus homes al màxim òrgan de poder de l'URSS.
 - Raül Alfonsín redueix a 18 el nombre de generals argentins en actiu.
- 28 • Els «contras» nicaragüencs creen una junta cívico-militar antisandinista, amb el vist-i-plau dels EUA.
- 29 • El Soviet Suprem demana a l'OTAN la renúncia a la instal·lació dels euro-míssils recomençant les converses INF de Ginebra.
 - Ordre de captura contra l'ex-president argentí, Reynaldo Bignone.
 - Els EUA anuncien la seva retirada de l'UNICEF, per considerar que l'organisme internacional per l'Educació, la ciència i la cultura, fa «política anti-nord-americana».
 - Els «marines» nord-americanos restaran al Líban, malgrat l'atemptat de Beirut, segons la decisió del president Reagan.
- 30 • Segons els EUA, hi haurà conversa entre Shultz i Gromyko el 18 de gener a Estocolm.
- 31 • Cop d'Estat a Nigèria, els militars al front de Mohamed Buhari enderroquen l'anterior president Shehu Shagari, justament dos dies després que aquest presentà un pla excepcional d'austeritat.
 - Walter Mondale, aspirant demòcrata a la presidència dels EUA demana la retirada dels «marines» del Líban.

REVISTA

CIDOB

AFERS
INTERNACIONALS

Centre d'Informació i Documentació
Internacionalsa Barcelona

CURSOS RELACIONS INTERNACIONALS

- **Curs Cidob de Relacions Internacionals.**
- **Les relacions internacionals de les Comunitats europees.**
 - a) Procés d'institucionalització de les Comunitats europees.
3 sessions: 10-12-17 de gener.
Profra.: Victòria Abellán
 - b) Relacions exteriors de les Comunitats europees.
8 sessions: 10-12-17 de gener.
Prof.: Josep Ribera
 - c) Conseqüències per a Espanya del procés d'integració a les Comunitats europees.
3 sessions: 16-21-24 de febrer.
Prof.: Joan Clavera
- **Europa i la nova guerra freda: punt d'inflexió?**
6 sessions: dimarts-dijous del 8 al 29 de març.
Profs.: J.J. Navarro Arisa
Carmen Claudín
Pere Vilanova
- **La Mediterrània dins les relacions internacionals (1945-1983)**
8 sessions: dimarts-dijous, del 2 al 28 de febrer.
Profra.: Esther Barber
- **La possibilitat del neutralisme i la política dels països no-alineats.**
4 sessions: 6-8-15 de febrer.
Prof.: Juan Piñol

CURSOS POLÍTICA INTERNACIONAL

- **Espanya en el nord-oest de l'Àfrica**
4 sessions: 21-22-23-24 de febrer.
Prof.: Víctor Morales
- **La política colonial en el golf de Guinea**
8 sessions: dilluns-dimecres del 5 de març al 2 d'abril.
Prof.: Gonzalo Sanz

- **Polònia: Societat i Estat. 1945-1983.**
8 sessions: dilluns-dimecres del 9 de gener a l'1 de febrer.
Profra.: Margot Pascual
- **La política exterior soviètica 1945-1983**
4 sessions: 7-14-21-28 de març.
Profra.: Lúdia Vilalta
- **El problema de la història d'Al-Andalus**
8 sessions: dimarts-dijous del 6 al 29 de març.
Prof.: Miquel Barceló
- **Quina educació en els països subdesenvolupats?**
7 sessions: dimarts-dijous del 3 al 24 de novembre.
Profra.: M^a del Carme Alemany
- **Els microestats més petits del món**
7 sessions: 6-8-10-13-15-17 de febrer.
Prof.: Lluís Mallat

CURSOS IBEROAMÈRICA

- **Història Amèrica Llatina**
— III. Amèrica contemporània. S. XIX-XX.
12 sessions: dilluns-dimecres del 16 de gener al 22 de febrer.
Profs.: Pilar Garcia
Mª Dolores González
Miquel Izard
- **El model econòmic centramerica**
4 sessions: 3-5-10-12 d'abril.
Prof.: Luis de Sebastián

*Informació i inscripcions: CIDOB
Roger de Llúria, 125 1r. 1a.
BARCELONA
Tel. 215 89 49*

*Horari sessions: de 8 a 9,30 del vespre.
Es lliurarà certificat d'estudis.*

Mes d'octubre

- 2 • Visita del ministre de Defensa de l'Àrabia Saudita, emmarcada dintre dels esforços del ministre de Defensa per promoure l'armament espanyol.
- 4 • Fernando Morán i Georges Shultz, secretari d'Estat nord-americà, repassen les relacions bilaterals.
 - El discurs de Fernando Morán a les Nacions Unides, provoca fortes crítiques de la premsa marroquina, donat que considerarà inacabat el procés de descolonització del Sàhara.
- 5 • Luis Cuervo, nou ambaixador a Nicaragua.
 - Narcís Serra viatja a França per assentiar les bases d'un acord de cooperació militar bilateral.
- 6 • Carlos Romero, ministre d'Agricultura, considera possible la integració d'Espanya a la CEE, durant el mandat socialista.
 - Els EUA dificulten la candidatura d'Espanya per al Comitè de Desarmament de les Nacions Unides.
 - Es fa públic un informe, segons el qual Espanya exportà armes al 1982, a Sud-àfrica, per un valor de 293 milions de pessetes.
 - F. González s'entrevista amb el màxim representant de l'oposició salvadorenca, Guillermo Ungo.
- 7 • Belisario Betancurt rep el premi Príncep d'Astúries.
 - Narcís Serra signa a París el nou acord de cooperació militar hispano-francès.
 - El príncep saudita Ben Abdelaziz, ministre de Defensa, confirma a Madrid, la voluntat de col·laboració entre ambdós països i en especial en els sectors polític, militar i econòmic. Ben Abdelaziz s'entrevista amb el vice-president Alfonso Guerra.
- 8 • Reunió a la Moncloa per examinar la crisi centramericana. Hi participen: Felipe González, Belisario Betancurt i Carlos Andrés Pérez.
- 9 • «The Sunday Times» assegura que la intervenció espanyola evità un intent de sabotatge argentí a Gibraltar durant la guerra de les Malvines.
 - Morán i José Pedro Pérez-Llorca s'entrevisten per intercanviar informacions.
- 10 • Dos-cents congressistes participen a Barcelona, en un Congrés internacional sobre les regions europees, patrocinat per la Generalitat de Catalunya.
- 12 • «La sobirania no és indivisible, sinó que ha de repartir-se entre regions, Estats i comunitats supraestats», conclusió fonamental del Congrés sobre regions celebrat a Barcelona.
 - El Govern espanyol reticent a renegociar l'ajuda a Guinea Equatorial.
 - El primer ministre gibraltareny, d'acord amb la presència de submarins nuclears de l'OTAN al Penyal.
 - El Ministre de Defensa confirma que el pressupost del seu ministeri per al 1984, superarà el mig bilió de pessetes, gran part del qual estarà destinat a modernitzar les F.A.
- El Rei condemna a Granada les dictadures llatinoamericanes en la celebració del dia de la Hispanitat.
- Jordi Pujol ofereix la col·laboració de les institucions catalanes per al desenvolupament de la cooperació amb llatinoamèrica.
- 13 • Manuel Marín, secretari d'Estat per a les relacions amb la CEE, assenyala la greu crisi financera per la qual travessa la Comunitat, com el principal punt a tractar en la cimera d'Atenes.
- 14 • Felipe González anuncia a Roma que exigirà respostes concretes sobre les negociacions amb la CEE.
- 15 • El president del govern espanyol s'entrevista en el Vaticà amb el Papa Joan Pau II; avortament i ensenyament, principals temes tractats.
 - En el decurs del seu viatge oficial a Itàlia, F. González declara que Espanya no prendrà cap iniciativa respecte a l'OTAN fins que no finalitzin les converses de Ginebra.
- 16 • Segons el president del Govern, Espanya canviarà de política exterior si no entrem a la CEE.
- 17 • Els deu ministres d'Agricultura de la CEE es reuneixen per fixar criteris sobre el capítol agrícola i l'adhesió d'Espanya a la CEE. França imposa les seves tesis sobre la integració espanyola pel que fa a fruites i hortalisses.
- 18 • El Govern espanyol, decidit a prendre mesures unilaterals de comerç com a resposta a les dificultats de la Comunitat perquè Espanya hi entri.
 - Quatre policies detinguts a França acusats d'intentar segrestar el dirigent d'ETA, José M. Larretxea.
- 22 • Desocupat el vice-consulat d'Espanya a Medellín (Colòmbia) envaït per treballadors del sector tèxtil, per problemes laborals amb llurs empreses.
- 23 • Prop de 300.000 persones es manifesten a Espanya per la pau i el desarmament.
- 24 • Visita oficial dels reis de Dinamarca a Espanya.
- 25 • Fernando Morán compareix davant el Congrés en el debat sobre política exterior, tot reconeixent que les relacions amb França passen pels seus moments més baixos. Fraga Iribarne, líder de l'oposició, demana l'enviament de contingents militars espanyols a la Guinea Equatorial.
- 26 • Segona sessió del debat sobre política exterior. Santiago Carrillo qualifica Morán de «ministre dolentíssim».
- 27 • F. González dóna instruccions a l'ambaixador a França, Joan Reventós, per tractar la col·laboració hispano-francesa en matèria de terrorisme.
 - Estancament de l'apartat pesquer a les negociacions bilaterals hispano-portugueses.
- 28 • Visita oficial de F. Morán a la República Popular Xina, on manté contactes amb el vice-primer ministre, Wauli, i diversos ministres.
- 29 • Comença la visita oficial del president de la Generalitat, Jordi Pujol, als Estats Units.
- 30 • La delegació del PSOE abandona el

Congrés nacional del Partit Socialista Francès com a protesta a les resolucions preses sobre l'ampliació de la CEE.

- Den Xiao Ping rep Fernando Morán, en un gest poc freqüent amb els diplomàtics estrangers.

Mes de novembre

- 1 • Raül Morodo, nou ambaixador a la Unesco, assegura que Espanya està qualificada com el país democràtic més sensible al Tercer Món.
- 2 • El Rei Joan Carles es reuneix amb el president francès François Mitterrand, a París.
- 3 • Espanya vota a favor de la condemna internacional de la invasió de Grenada, a l'ONU.
 - El president de la Generalitat, Jordi Pujol, manifesta a l'alcalde de Nova York, que comprèn la invasió nord-americana de Grenada.
- 4 • Joan Carles manifesta a la Unesco el caràcter occidental i iberoamericà d'Espanya.
- 6 • Felipe González visita oficialment Àustria, amb una agenda prioritàriament econòmica. A nivell polític, González defineix Espanya, «com a una part del sistema defensiu occidental».
- 10 • S'inicia a Lisboa la cimera hispanoportuguesa. Mentre el govern de Madrid hi envia una important representació, els portuguesos treuen importància a la trobada.
- 12 • Finalitza la cimera hispanoportuguesa sense resultats concrets, a excepció de la Declaració de Lisboa.
- 14 • El Tribunal d'apel·lació de Pau nega la llibertat provisional als quatre policies espanyols acusats d'agredir un membre d'ETA pm VIII Assemblea. Irritació al ministeri de l'Interior espanyol.
 - Invitat per la JUJEM («Junta de Jefes de Estado Mayor»), visita Espanya el president del Comitè militar de l'OTAN, Cornelius de Jager. Felipe González informa a Jager de la postura espanyola.
 - Arriba a Madrid el ministre maurità d'Afers Exteriors, comandant Mohamed Ould Minnih.
- 15 • Fernando Ledesma, titular de Justícia qualifica com a excessivament rigorosa la sentència del Tribunal francès de Pau.
 - Espanya i Mauritània tornaran a negociar, en un termini curt, l'acord de pesca. Espanya envia 5.000 tones de blat al país magrebí.
- 16 • Felipe González anuncia criteris «polítics» i no només econòmics en el comerç amb França, país amb el qual mantenim una balança comercial favorable.
 - La societat «British Aerospace» ha ofert a Espanya la possibilitat de produir el missil antiaeri RAPIER, de patent britànica.
- 17 • El Govern esgotarà totes les possibilitats jurídiques per esclarir la situació dels casos de desapareguts espanyols a l'Argentina.

- Felipe González, acusat pel president xilè, general Augusto Pinochet, d'ingerència en els assumptes interns de Xile.

- Entrevista privada de Felipe González amb Edgar Bronfman, president del Consell Mundial Jueu.

- Viatge oficial dels Reis d'Espanya a Tunísia, que finalitzarà amb la signatura d'un acord de cooperació econòmica més ampli. El Rei s'entrevista amb Zhedli Klibi, secretari general de la Lliga Àrab.

- Visita d'una delegació saudita per estudiar possibles compres d'armament espanyol.

18 • Felipe González anuncia que mai no retirarà la candidatura a la CEE, fins i tot en el cas més advers. El president espanyol envia una carta als 10 caps d'Estat o de Govern de la CEE per tal que es pronunciïn sobre la integració espanyola.

- El Comitè de Descolonització de les Nacions Unides aprova per consens una resolució sobre Gibraltar, més favorable als interessos espanyols, que les anteriors sentències.

19 • Els reis d'Espanya al Zaire. Juan Carlos I condemna el racisme i la dependència colonial.

21 • La CEE pretén rebaixar unes 1.300 tones les quotes de pesca de lluç, que corresponen a Espanya el 1984.

22 • Les gestions del rei fan que la guerrilla d'Angola, UNITA, alliberi dues monges espanyoles. Juan Carlos I al·lega contra la cursa d'armaments.

- Fraga Iribarne acusa el Govern socialista de donar més facilitats a Washington que els anteriors governs espanyols.

23 • El govern espanyol decideix cancel·lar la cooperació amb la Guinea Equatorial, en el cas que aquest país entri a la zona africana del franc. (d'influència francesa).

- Finalitza el viatge oficial dels Reis a l'Àfrica amb la visita a la República Popular del Congo.

25 • La República Federal Alemanya s'alinea amb la posició francesa sobre l'ampliació de la CEE (primer resoladre els propis problemes interns de la Comunitat).

26 • Segons informa «El País», un sondeig de Sofemasa revela que el 51 per cent dels espanyols es mostra contrari a la plena integració a l'OTAN, el 74 per cent es contrari als euromíssils i el 65 per cent rebutja les bases nord-americanes a Espanya.

28 • L'Institut de Cooperació Iberoamericana prepara un programa de cooperació amb l'Argentina.

- Gaston Thorn considera el gener de 1986 «data raonable» per a l'entrada de Portugal i Espanya a la CEE.

29 • El Consell especial de la CEE (ministres d'Afers Estrangers i d'Economia) no arriba a cap acord sobre els problemes comunitaris, i, per tant, tampoc sobre l'ingrés d'Espanya.

30 • El govern autònom de Canàries demanarà al govern central restar fora la unió duanera de la CEE, quan Espanya s'hi integri.

- Espanya dona suport a lord Carrington, com a nou secretari general de l'OTAN.

Mes de desembre

1 • La Comissió d'Afers Estrangers del Congrés rebutja una proposició no de llei comunista, per tal de convocar un referèndum sobre l'OTAN.

- Josep Mª Culell, conseller d'Economia i Finances, fixa en uns 11 milions de pessetes, el cost del viatge del president Pujol als EUA.

2 • Narcís Serra viatja oficialment a Itàlia, per establir la cooperació en tecnologia electrònica per a la fabricació d'armaments.

4 • François Mitterrand admet a Atenes que Espanya pot ser no admesa a la CEE. En tot cas, el president francès vol que es doni una resposta definitiva (no pas una data) al Govern espanyol en aquesta cimera d'Atenes.

5 • França proposarà 1984 com a data límit per a la resposta comunitària a la integració espanyola.

- Narcís Serra i el tinent-general Lacalle assisteixen a Brussel·les a les reunions periòdiques de l'OTAN.

- Fernando Morán presenta l'Oficina de Drets Humans, organisme assessor i consultiu del ministeri d'Afers Estrangers.

6 • Desencant entre els responsables de la política estrangera pel resultat de la cimera comunitària d'Atenes.

- Felipe González rep el sindicalista xilè, Rodolfo Seguel.

7 • Narcís Serra afirma a Brussel·les que Espanya adquirirà tecnologia per produir armament propi.

- El Rei Don Juan Carlos rep el títol de doctor «honoris causa» de la Universitat de Nova York. Els reis suspenen el dinar ofert per Ronald Reagan i tornen precipitadament a Espanya, a causa de l'accident aeri de Barajas.

8 • En llibertat els quatre policies espanyols detinguts a França.

- L'accident aeri de Barajas fa que els Reis d'Espanya escurcin la seva estada als EUA.

- Fernando Morán planteja als aliats occidentals els tres objectius prioritaris de la política exterior espanyola: Mercat Comú, Gibraltar i OTAN.

- El Govern espanyol ofereix a la FAO el seu propi banc de llavor per endegar un banc mundial de llavors.

9 • Morán manifesta a Brussel·les que el futur referèndum sobre l'OTAN serà consultiu i no decisor, i explica que el Govern té el projecte de construir submarins de propulsió nuclear. Espanya subscriu per primer cop un document polític de l'OTAN.

- Espanya vota a favor del britànic Lord Carrington, per substituir Joseph Luns, com a secretari general de l'OTAN.

- Acord entre Guinea Equatorial i Espanya per consolidar el deute pendent, uns 2.000 milions de pessetes. Escepticisme per part espanyola.

11 • Felipe González es reuneix a Buenos Aires amb els polítics invitats a la premsa de possessió de Raul Alfonsín.

12 • El president del Govern espanyol desmenteix a Buenos Aires que els pesquers espanyols siguin avitualladors dels soldats britànics que resten a les Malvines.

15 • El ministeri d'Afers Estrangers aixeca les restriccions al trànsit de viants a la frontera de Gibraltar, durant les festes nadalenes.

18 • Intensificació de les converses Espanya-CEE sobre l'ingrés a la Comissió Europea per a l'Energia Atòmica (EURATOM)

19 • Inesperat viatge del president espanyol a París, per entrevistar-se amb François Mitterrand. Col·laboració antiterrorista i negociacions amb la CEE, temes clau.

20 • França accepta que la negociació comunitària d'Espanya finalitzi al juliol de 1984.

- Màximo Cajal, ambaixador d'Espanya a Suècia, presidirà la delegació a la Conferència sobre mesures de Seguretat i desarmament a Europa, que tindrà lloc a Estocolm a partir del 17 de gener. Màximo Cajal era titular de l'ambaixada espanyola a Guatemala, quan aquesta va ésser assaltada per les forces de seguretat guatemalenes.

- El canceller alemany, Helmut Kohl, lliura una resposta a Felipe González, en la qual confirma el suport de la RFA a la integració espanyola a Europa.

21 • Reunions del Consell hispano-luso, l'acord en matèria de pesca n'és l'objectiu més important. S'intenta consolidar una major cooperació comercial.

- Felipe González informa a François Mitterrand que Espanya està d'acord amb la reforma del reglament agrícola de la CEE, que França propugna.

22 • Gaston Thorn, president de la Comissió Europea, planteja al president espanyol, la tardor de 1984, com a data per a la integració espanyola a la CEE.

26 • El Partit Demòcrata Popular proposa la creació d'una Comissió interpartidista de suport i seguiment de les negociacions amb la CEE. Oscar Alzaga, líder del PDP, respon així a l'ofertament de col·laboració fet pel president González.

27 • Informe de ICI: la cooperació tècnica amb altres països està completament descoordinada, tot i que s'inverteix el 01,5% del Producte Interior Brut al desenvolupament de tercers països, i que al 1984 estan previstos 22.000 milions de pessetes en crèdits a baix interès.

29 • Atemptat a Madrid contra un funcionari de l'ambaixada de Jordània, reivindicat per les Brigades Revolucionàries Àrabs.

31 • El president del Govern demana al Banc Central un informe sobre les possibilitats de les institucions financeres espanyoles respecte al procés de refinançament del deute llatinoamericà.

* * *

LA INVASIÓ DE GRENADA

La matinada del 25 d'octubre, 1.900 marines i «rangers» de l'exèrcit nord-americà, en operació conjunta amb 300 homes pertanyents a sis països de la Comunitat d'Estats del Carib Oriental (CECO) —Jamaica (120), Barbados (50), Antigua, Dominica, Saint Lucia i Saint Vincent (130)— envaïren l'illa carib de Grenada. Deu dies abans, l'encara avui confús cop d'Estat, enderrocava i assassinava el popular primer ministre grenadià, Maurice Bishop.

Al 1974 la petita illa de Grenada accedia a la independència. Les primeres eleccions realitzades sota la protecció del Regne Unit, donaren el poder a Eric Gairy. La despreocupació total del règim de Gairy, les interrelacions del qual amb diversos sectors de la màfia nord-americana, eren sobradament conegudes, sumí Grenada en un estat caòtic: el 50% de la població laboral restava aturada, un 45% dels habitants eren analfabets. L'illa mancava, pràcticament, d'assistència mèdica, i patia un alt grau de desnutrició que abastava la majoria dels grenadians. Tot això sota l'atenta mirada d'una policia i unes bandes paramilitars especialment preparades a Xile.

El tretze de març de 1979, un grup de joves que constituïen el cap d'un ampli moviment popular prengué el poder. El «New Jewel Movement» (associació per al benestar, l'educació i l'alliberament de Grenada), organització formada al 1973, canalitzà d'aquesta manera l'ampli descontentament popular en contra del règim de Gairy. Els nous dirigents iniciaren sense tardança la transformació del minúscul estat carib: es construïren escoles, augmentaren les beques (només hi hagué tres becats en temps de Gairy, passant a 572 al 1980) i l'ensenyament passà a ésser obligatori; es construïren diversos centres hospitalaris, amb atenció mèdica gratuïta: s'ampliaren els mercats per l'agricultura, sistema de cooperatives i creació del sector agro-industrial, tot descendant l'atur en un dotze per cent de la població laboral en tres anys, i es va pretendre portar a terme un projecte planificat a l'any 1940, bàsic per a l'economia grenadiana: la construcció de l'aeroport internacional Point Saline.

Unes hores després de proclamar-se el nou règim, el qual malgrat tenir una orientació socialista mai no s'havia inclòs en el bloc de països de definició pro-soviètica, els Estats Units iniciaren una sèrie de mesures tendents a bloquejar el futur desenvolupament de l'economia grenadiana. L'Administració Carter tracta d'impe-dir l'accés de circulat monetari a l'illa (Grenada utilitza el mateix signe fiduciari que d'altres Estats pro-

pers), a més de perjudicar la indústria turística, un dels principals recursos, provocant el pànic davant l'*amenança comunista*. Les agències turístiques de la zona boicotejaren l'accés turístic a Grenada, amb arguments com: *país ple d'agents soviètics, campaments de l'exèrcit arreu, lloc perillós i poc segur* i d'altres.

Totes aquestes mesures foren combinades amb atemptats com el perpetrat contra Maurice Bishop, líder del New Jewel Movement, al maig de 1980 o el realitzat al juny d'aquest mateix any contra una multitud congregada a St. George's. En aquest acte terrorista, dut a terme per la «Banda Mongoose», principal grup paramilitar de Gairy, encara exiliat als EUA, moriren tres joves.

Ocean Venture'81

L'ascens de Ronald Reagan significà nous bloquejos en matèria econòmica. L'Administració nord-americana influí sobre la Comunitat Econòmica Europea perquè no se'ls donés suport econòmic i tècnic a la construcció de Point Saline. Tanmateix, la Junta de Directors del Fons Monetari Internacional (FMI) desaprova un crèdit de 51,3 milions de dòlars amb destí a tot el Carib Oriental, Grenada inclosa.

L'agost de 1981 els Estats Units realitzaren a la zona carib, l'exercici marítim anomenat Ocean Venture'81, el més extens des de la segona guerra mundial. Els plans de la maniobra especificaven que es tractà d'un exercici de desembarcament en un hipotètic país del Carib Oriental anomenat *Amber i les amberines*, influït per un país roig per tal d'exportar el terrorisme a diferents nacions del Carib. A les maniobres hi participà un batalló de «rangers» estacionat a Fort Louis (Washington). Aquest batalló realitzà un vol nocturn des de la base aèria de Noston, a l'Estat de Califòrnia, fins l'illa de Vieques, tot cobrint una distància quasi idèntica a l'existent entre llur base habitual i Grenada. Les maniobres es realitzaren en territoris físics similars.

En una entrevista concedida a mitjans d'aquell mateix any per l'assis-

sinat Maurice Bishop, amb ocasió del Carifesta'81, aquest declarava: **Durant els darrers sis mesos s'han realitzat una quantitat notable de campanyes per aïllar la revolució de Grenada, (...) a bloquejar els nostres recursos tradicionals, i a preparar psicològicament el poble nord-americà per a una invasió al nostre país i d'altres d'aquesta regió.**

Entre aquestes campanyes d'aïllament hi cap destacar la informativa. En nombroses ocasions les agències de premsa nord-americanes llançaren infundis contra Grenada, des de diversos mitjans de comunicació. Durant el segon semestre de 1981, l'Agència Internacional Nord-americana de Comunicacions (USICA) invità periodistes del Carib anglo-parlant a seminaris i discussions a Washington. Només Grenada i Guaiana no foren invitades. Participaren en les Conferències òrgans de premsa com: «The Express Paper» de Trinitat, «The Guardian» també de Trinitat, «The Voice of Lucia», «The Chronicle» de Dominica, «The Antigua Paper», «Daily News» de Jamaica... Quan els periodistes varen retornar a llurs respectius països llançaren durant alguns mesos una estudiada campanya de propaganda en contra del règim de Grenada.

Es prepara la invasió

El proppassat 15 d'octubre els teletips de les agències de premsa recollien els primers rumors de cop d'Estat a l'illa de Grenada. Tres dies després, Bernard Coard, ministre de Finances, format a universitats nord-americanes, es consolidà com a nou «home fort» del règim.

Maurice Bishop era arrestat al seu domicili fins el dia 19 en què una multitud intentà alliberar-lo. Bishop es llança al carrer juntament amb més de 3.000 partidaris seus. L'exèrcit obre foc contra la multitud i, enmig de la confusió, el primer ministre i tres membres del gabinet, foren assassinats.

Teòricament, els nous dirigents de l'illa carib pretenien definir-se com pro-soviètics i pro-cubans. Malgrat això, el 21 d'octubre, una vegada coneguda l'execució de Bishop, Cuba condemnà la seva mort, la qual qualificà d'assassinat, i afirmà que no tenia cap contacte amb els nous dirigents grenadians.

El diari «El País», al seu editorial del 23/10/83, deia: **A la vista de la reacció de L'Havana anomenant as-**

GRENADA

sassins els qui acabaren amb Bishop, no es pot descartar —malgrat això— la teoria de cop d'Estat instrumentat per Washington, encara que realitzat per anomenats esquerrans...

Aquell mateix dia, els batallons 1 i 2 del 75 de «Rangers» destinat a Fort Lewis (Washington) i Fort Stewart (Georgia), juntament amb el grup 1-84 de la Força ràpida amfíbia de marines, amb base a Charleston (Carolina del Sud), amb el suport del portaavions «Independence» (70 jet F-18, caçabombarders A «Corsair» i avions de transport AC-130) i pel portahelicòpters «Guam» (CA, Harrier i Blackhawk) respectivament, arriben

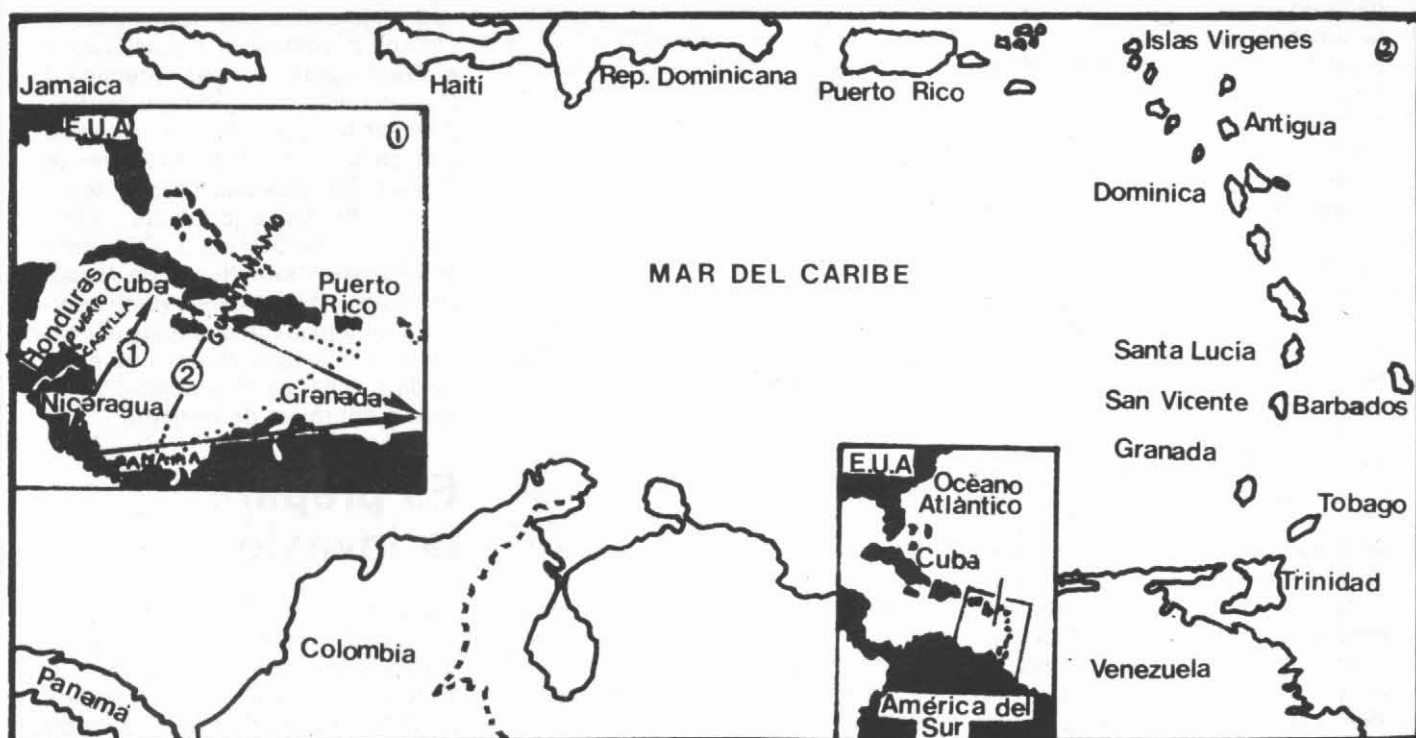
a Barbados.

La matinada del dimarts 25, mil «rangers» són llançats a Port Saline, a l'extrem sud de Grenada a pocs metres de l'aeroport en construcció, en el Nord-Est de l'illa. D'altra banda, nou-cents marines, juntament amb representants i soldats de les Forces Armades i la Policia de Jamaica, Dominica, Saint Lucia, Antigua i Saint Vincent, desembarquen prop de l'aeroport antic de Pearls. Grenada estava essent envaïda.

Els dos arguments donats per l'Administració Reagan no han suportat les crítiques de l'opinió pública mundial; per una banda, els mil ciutadans

nord-americans residents a l'illa, mai no se sentiren amenaçats, ni en perill; per l'altra, ha estat fàcilment demostrable que ni cubans ni soviètics, dirigien els quadres militars grenadins. Malgrat això, i segons que ha demostrat un sondeig realitzat pel «Washington Post» i la Cadena nord-americana de televisió ABC, sembla ser, que el públic nord-americà està més preocupat pel fet d'una victòria militar, que per una invasió injustificada: el 57% de la població enquesta aprovà la invasió i tan sols el 33% la condemnà.

Manel González Losada

1. Puntejat: triangle de defensa nord-americà. Ratllat: triangle amenaçant segons els Estats Units.
2. Ubicació de Grenada.

Grenada

Extensió: 344 km² (Grenada 311 km² — Carriacou 33 km²)

Capital: Saint George's (30.000 habitants)

Població: 112.000 habitants

Llengua: Anglès i «patois» (dialecte francès)

Religió: Protestant i catòlica

Principals recursos: Turisme i Agricultura (café, nou moscada, canya de sucre, cacau, bananes)

Moneda: Dòlar del Carib Oriental (D.C.O.)

ARTICLES DE L'OEA (ORGANITZACIÓ D'ESTATS AMERICANS) VIOLATS PELS EUA

Capítol IV, Deures i Drets fonamentals dels Estats

Article 14: El dret que té l'Estat de protegir i desenvolupar la seva existència mai no l'autoritza a executar actes injustos contra un altre Estat.

Article 15: Els Estats exerceixen, dintre dels límits de llur territori, jurisdicció sobre tota persona natural o jurídica, sigui nacional o estrangera.

Article 16: Cada Estat té el dret de desenvolupar-se lliurement i espontàniament, en la vida cultural, política i econòmica. En aquest lliure desenvolupament l'Estat respectarà els drets de la persona humana i els principis de la moral universal.

Article 18: Cap Estat o grup d'Estats no té cap dret d'intervenir directament o indirecta, sigui qualsevol el motiu, en els assumptes interns o externs de qualsevol altre. El principi anterior exclou no solament la força armada sinó també qualsevol altra forma d'ingerència o de tendència atemptatòria de la personalitat de l'Estat, dels elements polítics, econòmics i culturals que el constitueixen.

Article 19: Cap Estat no podrà aplicar o estimular mesures coercitives de caire econòmic i polític per forçar la voluntat sobirana d'un altre Estat i obtenir-ne avantatges de qualsevol natura.

Article 20: El territori d'un Estat és inviolable; no pot ésser objecte d'ocupació militar ni d'altres mesures de força preses per un altre Estat, directament o indirecta, qualsevol que sigui el motiu, encara de forma temporal.

L'ÈGIDA PALESTINA

Pocs dies abans de Nadal l'Organització per a l'alliberament de Palestina semblava arribar, per quarta vegada en els seus dinou ans d'història, a la dissolució. Quatre mil combatents palestins eren evacuats del Líban per vaixells grecs amb pevelló de les Nacions Unides, escoltats per navilis de la marina francesa, i conduïts a diferents països del nord d'Àfrica, Xipre i Iemen del Nord.

Si el juny de 1982, després de l'ocupació d'Israel de territoris libanesos, l'OAP acceptava la humiliant retirada de Beirut amb el signe de la victòria, en aquesta ocasió els lleials a Arafat abandonaven Trípoli després d'haver estat cercats per dissidents palestins, als quals donaven suport Síria, Líbia i —indirectament— Israel.

Efectivament, quan a les darreries del mes de setembre propassat la batalla de Beirut semblava arribar al final —ja que els combatents havien obert una via al diàleg, mitjançant el Congrés de Reconciliació Nacional que se celebraria setmanes més tard a Ginebra— el nou focus de tensió se centrà a la ciutat de Trípoli, situada al nord del Líban, quan els dissidents d'Arafat, encapçalats per Abu Musa, i les tropes sirianes establiren una estratègia bèl·lica comuna per assetjar el líder de l'organització palestina i obligar-lo a sortir del país.

Sens dubte Djàssir Arafat, conegut pels seus fidels com Abu Ammar, es trobava a la crisi més greu des que fóra elegit líder de l'OAP. Dotze mil soldats sirians, quatre mil dissidents i un contingent militar libi dispararen sens treva contra els quatre mil homes d'Arafat, cercant-lo cada vegada més.

Els objectius de les tropes «rebels» són, però, ben distints. Els fedaïns d'Abu Musa consideren la política d'Abu Ammar com massa moderada envers els seus enemics històrics: Israel i els Estats Units. El president siríà, Hafez al-Hassad, no vol la creació d'un Estat palestí prop de les seves fronteres, del qual fos líder Arafat, tenint present el somni hegemònic de l'Orient Mitjà del dirigent siríà. No es pot oblidar que el 1967 els sirians crearen la seva pròpia organització per a la defensa dels palestins, anomenada «saika», integrada, fonamentalment, per baasistes de Damasc, els quals han estat, des de llavors, els subministradors d'armes a l'OAP.

Per últim, bombardejant des del mar la ciutat de Trípoli, Israel contribuï a la derrota militar d'Arafat, per

Les quatre fugides palestines

Des de 1964 fins enguany, quatre han estat les vegades que l'OAP ha hagut d'abandonar els territoris on s'havia establert, de les quals només una va ser per causa dels israelians. Les tres restants han estat els mateixos països àrabs —solidaris en un principi amb la causa palestina— els que els han fet fugir.

- **1970-71.** El rei Hussein de Jordània veu amb preocupació la creació d'un Estat palestí dins del seu propi i, amb una acció militar de violència sense precedents, fa fora els palestins en el que s'anomena «setembre negre de 1970».
- **1975-76.** Esclata la guerra civil al Líban, on s'havien assentat els fedayins palestins. El president Fangi sol·licita ajuda a Síria i l'exèrcit siríà aprofita l'ocasió per emprar el seu poder militar en contra dels lleials a Arafat.
- **1982.** Després de la invasió israeliana del Líban, els palestins abandonen Beirut escoltats per la força multinacional de les Nacions Unides.
- **1983.** Catorze mesos després de l'evacuació de Beirut, Arafat torna al Líban amb els seus fidels, on és assetjat per siris i dissidents, i ha de sortir finalment de Trípoli.

tal que l'OAP es disgregués definitivament.

És sabut que Abu Ammar ha jugat dins de l'organització el paper de les diferents branques que la componen. Si Arafat era vençut —i sobretot mort, com volia Ariel Sharen— els israelians no s'haurien de preocupar, almenys de moment, dels palestins. Aquests trigarien molt de temps a trobar un líder del carisma de Djàssir Arafat i, llavors, el control israelià de la zona seria quasi bé total.

La sortida de Trípoli

L'acord de pacificació del nord del Líban arribà el mes de novembre a Damasc, auspiciat per Aràbia Saudita i Síria, en el qual es decidí que els combatents palestins, tant els pertanyents a Al Fatah com els dissidents, haurien de sortir del territori libanès.

Finalment, el vint de desembre, els lleials a Arafat i ell mateix abandonaren Trípoli en cinc vaixells grecs: l'Odysseus Elytis, el Vergina, el Santorini, l'Ionan Glori i el Naxos, tots ells portadors del pavelló de les Nacions Unides, Grècia i el Líban. Els donaren escolta un portaavions i diferents vaixells francesos, si bé hagueren d'esperar uns dies fondejats perquè Israel amenaçava d'intervenir militarment l'evacuació.

Només l'enèrgica exigència del president dels Estats Units al president israelià, Shamir, perquè deixés de bombardejar la zona, permeté que els vaixells sortissin del port libanès per dirigir-se als diferents països del món àrab.

Hom creia que Djàssir Arafat, en embarcar a l'Odysseus Elytis, havia estat vençut per la seva pròpia organització, però la capacitat política d'aquest home de 58 anys sorprengué a tothom quan l'Odysseus Elytis va fer escala a Port Said (Egipte), abans de dirigir-se a Iemen del Nord, com estava previst. A El Caire, Arafat s'entrevistà amb Hosni Mubarak, reiniciant així unes relacions congelades després de la signatura dels acords de Camp David, al 1979.

D'aquesta trobada sortiria un acord verbal de cooperació egípcio-palestina, que serví per a reforçar la imatge d'Abu Ammar davant una part important del seu poble, malgrat que dirigents moderats de l'OAP a Tunísia consideressin que aquest s'ha apartat de les normes de l'organització en no consultar-la i actuar per si mateix, alhora que la facció radical de l'OAP a Damasc, el Front Popular per a l'Alliberament de Palestina (FPAP) sol·licità, a través del seu líder George Habash, la dimissió d'Arafat.

Els Estats Units, ben al contrari, no amagaren la seva joia per aquesta

ARAFAT I L'OAP

entrevista que suposa, segons l'Administració Reagan, un gran avenç en el Pla de Pau del Proper Orient patrocinat per Washington i esperen que Abu Ammar actuï de catalitzador perquè els països àrabs moderats iniciïn negociacions amb Israel, Estat que ha considerat la forma de procedir d'ambdós líders (Arafat i Mubarak) com un seriós atac a la pau i una violació manifesta dels acords egipcio-israelians de 1979.

En cercles diplomàtics no se sabrà mai si aquesta maniobra del líder palestí ha estat una jugada mestra per apropar-se a un règim (l'egipci) que tradicionalment li havia estat fidel, o si l'objectiu final d'Arafat és establir una sòlida relació amb el rei Hussein per tal d'assentar a Jordània la seva base d'operacions diplomàtiques i militars i intentar la reunificació de l'OAP. És clar que ambdues finalitats són compatibles.

Qui forma l'OAP

Des que el 1947 esclatà la guerra civil entre jueus assentats als territoris libanesos sota control anglès (anomenats llavors Nació Àrab Palestina) i els palestins, i l'ONU formà l'UNSCOP (Unitat Nations Special Comitee for Palestine), diferents moviments sorgiren per recuperar una terra i uns béns que els israelians,

conformats en Estat des de 1948, els havien usurpat. El tradicional èxode israelià passà a ésser el palestí i allà on s'establí una comunitat palestina es pot dir que en sortia un moviment de resistència (amb l'objectiu fonamental de retornar a la Palestina bíblica, que a poc a poc fou variant fins a convertir-se en la reclamació d'un Estat palestí dins d'un territori lliure), vertebrant-se en dos eixos fonamentals: el «moderat», preconitzat per Al-Fatah (la reconquesta) des de 1954, que seria el precursor de l'OAP, i els «radicals» d'Habache (FPAP) i d'Hawatman (FDPA).

A partir d'aquí es constitueix el 1964 l'OAP, que dona cabuda a totes aquelles escissions ideològiques que devingueren d'aquests grups, essent avui un conglomerat heterogeni, les branques més importants del qual són les següents:

- **AL FATAH.** Nascuda al si del món àrab, el seu dirigent, Djàssir Arafat, esdevingué president de l'OAP al 1967, i de llavors ençà ha regit els destins de milers de palestins. La branca armada d'Al Fatah és l'anomenada Al Assifa, comandada conjuntament per Arafat i el seu fidel Khabil al Wazir o Abu Jihad.
- **FPAP** (Front Popular d'Alliberament de Palestina). Fundada el 1967, es defineix marxista. Preconitza la guerra com a única sortida

al problema palestí i el seu líder, George Habache, ha rebutjat en nombroses ocasions les solucions negociades de l'OAP, creant per a això el Front de Refús el 1974.

- **FDAP** (Front Democràtic d'Alliberament de Palestina). El seu líder és Nayef Kawatheh, qui la forma a partir d'una escissió radical del FPAL; es defineix com a marxista-leninista. Es distancia definitivament d'Al Fatah el 1977.
- **Al-Saika.** Creada el 1967 a Damasc, està formada bàsicament per dirigents baasistes que pretenen controlar el moviment palestí des de Síria.
- **FAB** (Front d'Alliberament Àrab). També de tendència baasista, es formà a Iraq com a rèplica del sirí, del qual és enemic.
- **FLLPP** (Front de Lluita Popular Palestina). Creat el 1968. Avui en dia, el seu poder de convocatòria és mínim.
- **FPAP-CG** (Front Popular d'Alliberament de Palestina - Comandament General). Respon als interessos libis i sirians, essent el seu cap Ahmed Jibril. Una escissió donà llum, el 1977, al Front d'Alliberament de Palestina, únic grup que no participà en el consell executiu de l'OAP.

Per Anna Dionis

QUI ÉS ARAFAT?

Djàssir Arafat té, i li agrada demostrar-ho, senyes d'identitat pròpies: un aspecte general de visionari amb els ulls humits i brillants, barba de «campanya», uniforme militar, ulleres negres, revòlver a la cintura i el cap sempre cobert per la tradicional «keffleeh» o, com darrerament, per una simple gorra militar d'escamot. Tots aquests signes externs que permeten reconèixer fàcilment l'home que ha regit l'OAP durant 14 anys, són en oberta contradicció amb les seves dades biogràfiques. Arafat ha viscut sempre —com molts d'altres palestins— intentant no deixar petjades.

En realitat, Djàssir Arafat no és més que un pseudònim del seu nom autèntic, Mohamed Abed Arouf (o almenys això asseguren els seus biògrafs). Va néixer el 1925 o potser el 1927, té doncs 56 o 58 anys, i hom creu que és natural de Jerusalem, encara que molts pretenen que és caireta.

Abou Ammar, com l'anomenen els seus correligionaris, era fill d'un comerciant i va estudiar enginyeria a la universitat d'El Caire, on va fundar, el 1944, la Lliga d'Estudiants Palestins, de la qual va ésser president des de 1952 a 1956.

Ningú no sap si va arribar a intervenir a la guerra de 1948, quan comptava uns vint-i-pocs anys. Per contra, sí que es coneix que Arafat intervingué amb l'exèrcit egipci contra l'expedició del Canal de Suez, al 1956.

Un any més tard es traslladà a Kuwait, on di-

rigi una empresa de construcció. Allí, Arafat i un grup de joves palestins crearen l'organització «Al Fatah» (1956) i, juntament amb Abou Jihad i Abou Ayad, compongué el triumvirat dirigent de la més important de les organitzacions militars palestines, que l'1 de gener de 1964 realitzà el seu primer acte militar o terrorista, segons la font, contra Israel.

El suport siríà possibilità la multiplicació d'aquestes accions d'«Al Fatah» contra Israel des de territoris jordans. Això va fer que el 1971 el rei Hussein expulsés de Jordània els guerrillers d'Arafat, recorregut inclusivament a la violència, que causà moltes baixes als fedayins («setembre negre»). Hussein justificà l'expulsió en la por a una possible invasió-represàlia dels israelians en contra de Jordània.

El carismàtic Arafat escalà dintre l'OAP diversos càrrecs de suma responsabilitat: president del Comitè Executiu del moviment, el juny de 1968; portaveu de l'OAP, el 1968 i, finalment, president de l'Organització d'Alliberament de Palestina, des de febrer de 1969.

Els homes d'Abou Ammar s'assentaren al sud del Líban, entre contínues anades i tornades del seu líder, buscant el suport del món àrab, consolidant aliances, reclamant nous compromisos i manobrant sempre, donant exemple de pragmatisme polític, quasi «in extremis».

Dins l'OAP sempre hi ha hagut tensions; hi

ha ambigüitat a diferents nivells: nacionalitat, model polític, plantejament islàmic i d'altres. Arafat representà la reconciliació d'aquestes tendències, alhora que la seva consolidació com a líder indiscutible del moviment. Arafat, fent valer la tesi que el nacionalisme palestí no havia d'ésser ni d'esquerres ni de dretes, controlà tiris i trolans.

Abou Ammar tingué un gran èxit internacional, quan el 1974 prengué la paraula davant l'assemblea general de les Nacions Unides, tot i essent la primera vegada que ho feia un representant d'un moviment d'alliberament.

L'OAP continuà des del Líban les seves accions contra Israel, fins que els israelians envaïren el país (16 de juny 1982) i assetjaren Arafat i els seus homes, a Beirut, l'estiu de 1982. Arafat es refugià a Tunísia deixant de banda el suport siríà, per tal de poder desenvolupar vies polítiques per al problema palestí, negociades amb Israel.

L'ambigüitat de la política d'Arafat comença a crear enemics al si de l'OAP. Molts palestins, radicalitzats per l'ombra de Sabra i Xatila (els camps de refugiats associats pels israelians), creuen que no és l'hora de fer el joc al Pla Reagan, als demòcrates israelians o a l'Egipte de Mubarak.

Poc després, l'ègida de l'Arafat errant el portà de nou al Líban, mentre que Síria li donava l'esquena, denunciant-lo «persona non grata» i passant a donar suport a Abou Mussa, un comandant rebel de l'OAP. Així s'inicià una guerra fratricida interpalestina al Líban. Va ser precisament a Trípoli on Arafat es va veure assetjat pels rebels i sirians, per la qual cosa es veié obligat a abandonar la darrera de les plataformes de l'Orient Mitjà; abans foren Egipte, Jordània i Síria.

* * *

YÁÑEZ: NO COMPARTIREM AMB NINGÚ LA RELACIÓ AMB AMÈRICA LLATINA

Luís Yáñez Barnuevo, el president de l'ICI, considera que no hem de compartir la nostra relació amb Iberoamèrica amb ningú que sigui estrany a la comunitat hispano-parlant. Malgrat tot, la cooperació d'Espanya amb Amèrica Llatina ha estat històricament a mig camí entre el paternalisme i la bona voluntat. L'Institut de Cooperació Iberoamericana intenta que aquesta cooperació esdevingui coordinada, efectiva i beneficiosa per als cooperants. Un dels principals problemes que denuncia el president de l'ICI és la descoordinació de l'ajut espanyol i alguns vicis burocràtics de l'Administració, alhora que reclama una pressa de consciència per part de les classes dirigents, sobre la necessitat de no cooperar amb Iberoamèrica.

P.— Moltes vegades la col·laboració amb Iberoamèrica es considera com una empresa que els nostres recursos no permeten escometre. Què és el que es pot fer amb els mil tres-cents milions de pressupost de l'Institut de Cooperació Iberoamericana?

R.— No és cert que la cooperació amb Iberoamèrica estigui per damunt dels nostres recursos com a nació. Espanya és un país de desenvolupament mitjà-alt, que està en condicions idònies per transferir tecnologia senzilla a països de menor grau de desenvolupament. Les dificultats no són pas de recursos, sinó de mentalitat i d'infraestructura de tipus administratiu.

Per això, el paper de l'ICI és molt superior del que es pot deduir pel seu petit pressupost: treballar per una adequada presa de consciència en les nostres classes dirigents —no solament el Govern— i en l'opinió pública perquè donin suport a la cooperació amb Iberoamèrica, a la vegada que tractar d'ordenar l'embrolla administrativa que fa, avui en dia, poc eficaç la cooperació.

P.— Quina és al seu judici la repercussió en l'àmbit llatinoamericà del model polític espanyol. Es pot parlar de transmissió?

R.— No hi ha models exportables, però tal com deia un il·lustre llatinoamericà, no hi ha res més contagiós que la llibertat.

La transició democràtica espanyola ha estat seguida amb gran simpatia pels pobles d'Amèrica Llatina i algunes de les nostres experiències poden servir de referència, sobretot, la tolerància entre persones i grups socials teòricament irreconciliables.

P.— Espanya, a nivell polític, no ha eludit responsabilitats a llatinoamèrica; centramèrica, Argentina o Xile

en són un exemple. Malgrat tot, vostè com a president de l'ICI aprecia signes d'augment de la cooperació...

R.— Per descomptat, no és bon moment per a les relacions econòmiques, i especialment per a les comercials, entre Espanya i Iberoamèrica. La crisi internacional ens ha colpejat a tots, fins i tot més a Amèrica Llatina que s'enfronta a un paorós problema de pagament d'emprèstits internacionals. Precisament Espanya pot, i de fet està intentant, jugar un paper en la recerca de solucions per al deute extern llatinoamericà.

P.— Per cert, es parla d'un Pla de Cooperació espanyol amb Argentina que està preparant l'Institut de Cooperació Iberoamericana, arran de la victòria electoral del líder radical, Raúl Alfonsín...

R.— Els aspectes més destacats de la cooperació de l'ICI amb el govern argentí per al 1984 seran: la realització d'un Simposi a Buenos Aires, amb participació d'experts, empresaris i polítics d'ambdós països, per explorar i, en tot cas, dissenyar els sectors, en els quals la cooperació pot ésser més fructífera; la celebració d'una setmana cultural argentina a Espanya i espanyola a l'Argentina, i el pla de retorn dels exiliats que preparem d'acord amb d'altres institucions espanyoles.

P.— La política exterior espanyola bascula històricament sobre dos paràmetres: Amèrica Llatina i la Comunitat Econòmica Europea, al seu entendre, això pot arribar a ser una contradicció...

R.— No. Molt al contrari, són dimensions complementàries del nostre lloc al món. Europa ens valorarà més, en tant quant la nostra relació amb Amèrica Llatina sigui més forta, a la vegada serem més útils a Amèrica

Llatina quan estem més integrats a Europa.

P.— Durant aquest darrer any, hi va haver un moment en què semblava que Espanya hagués estat disposada a actuar com a companya de viatge de la cooperació francesa, dels problemes de l'adhesió del nostre país a la CEE. Més tard, la pròpia dinàmica política del Govern de París sembla haver diluït aquest compromís... definitivament?

R.— La nostra relació amb Amèrica Llatina és tan particular, tan «sui generis», tan basada en elements psicològics, de valors compartits, de llengua comuna, d'història paral·lela... que no pot, ni deu ésser, comparada amb ningú estrany a la Comunitat hispanoparlant. En cap moment, no s'afirmà que Espanya hagués estat disposada a actuar com a companya de viatge de la cooperació francesa a Llatinoamèrica.

P.— En tot cas, el que sí sembla és que la nostra política exterior està lliurada a un europeisme a qualsevol preu...

R.— No crec que ho estigui, però sí pot suposar un risc elevat jugar el nostre futur només a la carta europeïsta, infravalorant d'altres direccions de la nostra política exterior, que —com deia abans— són complementàries i tan importants com l'europea.

P.— Cas que en un moment donat, l'executiu socialista decidís, en funció a una resposta negativa dels països comunitaris, un canvi de rumb dels nostres interessos internacionals cap a Iberoamèrica, l'ICI està preparat per actuar de corretja de transmissió d'aquesta hipotètica estratègia?

R.— No m'agrada jugar a futuribles

i, per altra banda, no crec en una definitiva resposta negativa de la CEE a Espanya. Al contrari, estic convençut que serem a la Comunitat Econòmica Europea l'any 1986. A més, Iberoamèrica no pot ésser una alternativa total o global a l'Europea, per multitud de raons, per exemple, les comercials: el nostre comerç exterior està destinat en un 50% a Europa i només en un 10% a Amèrica Llatina. Encara que jo crec que hem d'esforçar-nos a reequilibrar, a favor d'Amèrica Llatina, els intercanvis comercials, és evident, malgrat tot, que sempre tindrem un major moviment d'exportacions i d'importacions amb Europa.

P.— Són suficients les relacions institucionals existents entre l'ICI i el Govern...?

R.— L'ICI és part del Govern, encara que conservi l'autonomia de funcionament i, per tant, no es pot parlar de relacions ICI—Govern.

P.— Quin és el paper que li correspon a l'Institut que vostè presideix dintre de la cooperació espanyola amb d'altres països?

R.— L'Institut de Cooperació Iberoamericana és la clau de l'arc de la cooperació espanyola, perquè Espanya pot desenvolupar una coope-

ració eficaç a Iberoamèrica, no en d'altres regions del món, on no hi tenim cap presència ni cap experiència. Crec que l'ICI ha d'ésser l'embrió d'una futura Secretaria d'Estat per a la cooperació que coordini tota la cooperació espanyola.

P.— Ja fa algun temps que hom parla d'un projecte de Llei de Cooperació, ¿quina és la seva opinió al respecte... quines suggerències faria... què opina sobre l'organització administrativa actual en matèria de cooperació?

R.— En efecte, fa bastants mesos que s'està treballant en un projecte de Llei de cooperació que, al meu judici, ha de donar resposta a qüestions com: Quina és la filosofia espanyola per a la cooperació al desenvolupament? Quins són els objectius de la cooperació? Quina ha de ser l'estructura administrativa per planificar, executar i fer el seguiment dels programes de cooperació? Ha d'ésser una Secretaria d'Estat o és suficient amb una unitat de menys rang? Com ha de ser la formació i quines les normes reguladores del personal de cooperació (experts, tècnics, cooperants...)?

Es tracta d'una norma o Llei d'elaboració molt complexa, perquè afecta a pràcticament tots els Ministeris

i hi ha una regla de la burocràcia que, malauradament, no falla mai: la de la resistència al canvi i veure substreure competències que hom considera de propietat privada. Malgrat tot, crec que 1984 coneixerà una llei de cooperació espanyola, que espero posi ordre en l'embrolla administrativa actual.

P.— Senyor Yañez, el seu nom és citat, freqüentment, com a possible opció de recanvi al front del Palau de Santa Creu. Acceptaria el repte d'assumir el futur de la política estrangera d'Espanya?

R.— Em trobo molt a gust com a president de l'Institut de Cooperació Iberoamericana i sempre he pensat que les responsabilitats polítiques han de tenir una durada de tres a cinc anys per desenvolupar una gestió adequada. Vull dir, per tant, que desitjaria poder continuar on estic fins veure els resultats de la meva tasca.

Per altra banda, el President del Govern vol donar estabilitat i continuïtat al Gabinet i en aquesta tasca compta amb el suport del partit i del grup parlamentari. Així, doncs, no es planteja —excepte en alguns mitjans periodístics— cap recanvi de cartera ministerial.

Xavier Horcajo

DEUDA EXTERNA BRUTA DE AMERICA LATINA (*)
(Millones de dòlars en saldo al fin del año)

PAISES	1977	1978	1979	1980	1981	1982 (a)
Deudores Mayores	78.363	100.607	128.114	158.515	196.546	239.574
Brasil	32.758	42.945	48.991	57.262	63.067	90.000
México	26.583	30.084	37.746	50.216	73.737	81.000
Argentina	8.210	11.193	18.299	24.543	30.794	40.000
Venezuela	10.812	16.385	23.078	26.494	28.948	28.574
Deudores Menores	28.917	35.453	41.072	48.587	58.242	64.800
Chile	4.899	6.120	7.491	9.544	12.447	13.600
Perú	6.260	7.135	7.116	7.901	8.502	10.000
Colombia	3.892	4.454	5.935	7.310	8.229	9.600
Ecuador	2.153	3.268	3.754	4.798	6.823	7.700
Panamá	1.501	2.190	2.378	2.701	3.000	3.500
Bolivia	1.633	2.097	2.585	2.442	2.851	2.910
Costa Rica	1.030	1.289	1.690	2.124	2.577	2.600
Nicaragua	1.300	1.426	1.453	1.660	2.173	2.400
Uruguay	973	823	1.027	1.311	1.880	2.200
Rep. Dominicana	862	992	1.170	1.548	1.780	2.100
Honduras	726	958	1.130	1.303	1.426	1.650
Guatemala	603	780	983	1.120	1.159	1.350
Paraguay	329	503	727	919	1.152	1.350
El Salvador	539	791	798	846	1.010	1.200
Otros	2.217	2.627	2.835	3.060	3.233	2.540
TOTAL	107.280	136.060	169.186	207.102	254.788	304.374

(*) Incluye la deuda externa pública y privada con garantía oficial, créditos del FMI, y la deuda no garantizada de corto y largo plazo con instituciones financieras privadas.

(a) La columna del año 1982 correspondiente a los países deudores mayores ha sido estimada según recientes informaciones del FMI y del BIRF.

Fuente: Enrique Iglesias: "La Evolución Económica de América Latina en 1982", "Comercio Exterior", Vol. 33, No.2, México, febrero 1983, p.176, cuadro 14.

Un dels problemes més importants que té plantejada la cooperació d'Espanya amb Iberoamèrica, és l'enorme volum de deute exterior que arrossegueu aquells països, la qual cosa afecta seriosament les futures relacions comercials, una de les vessants més destacades de la cooperació. Espanya pot jugar un paper clau per tal que el refinançament d'aquest deute es doni en condicions que facin possible la recuperació de les economies de molts països de l'Amèrica hispano-parlant.

ACORD DE COOPERACIÓ SOBRE PESCA MARÍTIMA ENTRE ESPANYA I EL REGNE DE MARROC

Espanya i el Regne de Marroc

Desitgen reforçar les relacions amistoses i de bon veïnatge entre ambdós països i els seus pobles;

Desitgen consolidar aquestes relacions i donar-los un nou impuls en el marc d'una nova visió de la cooperació tendent a realitzar un gran disseny econòmic comú definit per una promoció del sector de pesca marítima basada en una col·laboració entre els dos associats, autoritzant l'un, l'accés als seus recursos marítics i a les seves infraestructures i contribuint l'altre amb la seva tecnologia, experiència i finançament;

Tenint en compte el fet que l'activitat de la pesca constitueix un cicle econòmic complet que comprèn l'exportació racional dels recursos marins, el seu desembarcament i recepció als ports, la seva transformació industrial, la seva distribució per a l'increment del consum intern al Marroc i la seva exportació, la cooperació ha de cobrir el conjunt d'aquests aspectes per així obtenir el màxim de rendibilitat de l'activitat de la pesca dintre del respecte a la conservació de les comunitats marines;

Conscients de l'interès de vetllar per la preservació, l'exportació racional dels recursos marins i la protecció del medi ambient de les regions de l'Atlàntic centrorientat i del Mediterrani, de les quals són riberencs;

Animats per la voluntat de desenvolupar la seva cooperació en matèria de pesca i indústria afins sobre bases científiques i mútuament avantatjoses.

Han convingut el següent:

TÍTOL PRIMER Disposicions generals

Article 1. Espanya i el Regne de Marroc, anomenats d'ara endavant Parts contractants, es comprometen a desenvolupar la cooperació en l'àmbit de la pesca marítima en les aigües sota jurisdicció marroquina i a adoptar per a això totes les mesures adients.

Article 2. Les Parts contractants fomentaran els contactes entre els diversos professionals d'ambdós països amb objecte d'harmonitzar la comercialització dels seus productes i de salvaguardar els seus mutus interessos davant de tercers.

Article 3. Els vaixells de pesca que pertanyin a cadascuna de les Parts contractants podran utilitzar les instal·lacions portuàries de l'altra Part contractant segons les lleis i Reglaments vigents en el seu territori, tot això amb fins de reparació, aprovisionament, emmagatzematge i venda de productes de pesca.

TÍTOL II Exercici de la pesca pels vaixells espanyols

Article 4. Els vaixells que podran exercir llur activitat dins el marc del present Acord, seran aquells que hagin gaudit de llicència de pesca en aigües marroquines durant els dos anys anteriors a la data de la seva entrada en vigència o els vaixells del mateix tipus, a condició que el seu nombre no augmenti en cap dels casos.

A l'annex número I figura el tonatge autoritzat de registre brut, el tonatge efectiu de registre brut, el repartiment per modalitats de pesca, per zones i per anys de la flota espanyola, a què fa referència el present Acord.

El tonatge de registre brut autoritzat és aquell pel qual la Part espanyola pot obtenir llicències de pesca i és autoritzada a pagar cànon, sense que el tonatge dels vaixells espanyols presents a les aigües sota jurisdicció marroquina, en un moment donat, sobrepassi el tonatge de registre brut efectiu.

Article 5. Les condicions d'exercici de la pesca en aigües sota jurisdicció marroquina es fixen en l'annex número II, adjunt al present Acord.

Article 6. La Part espanyola s'obliga a enviar a la Part marroquina les estadístiques de pesca de cadascun dels vaixells autoritzats a pescar a les aigües sota jurisdicció marroquina, regularment i en un termini de seixanta dies a partir de la data de cada desembarcament. Aquestes estadístiques han de reflectir les qualitats pescades per espècies i les zones de pesca, així com les dades biològiques obtingudes a partir de mostres.

Article 7. L'exercici de la pesca pels vaixells espanyols s'efectuarà mitjançant l'atorgament a títol oneros de llicències de pesca per modalitats i zones de pesca determinades, d'acord amb la reglamentació marroquina vigent.

Els vaixells en possessió d'una llicència hauran, a més, d'abonar uns cànon anuals i expressats en unitats de compte DEG (drets especials de gir) i pagaders trimestralment en divises convertibles, en funció dels tonatges dels vaixells i de les modalitats de pesca exercides, d'acord amb l'annex III, adjunt al present Acord.

En el marc de la cooperació marítima entre els dos països, Espanya

abonarà al Regne de Marroc una suma total trimestral igual al 40 per cent del mutuant global de cànon abonats pels vaixells espanyols.

Article 8. La Part espanyola s'obliga a enviar a la Part marroquina la llista de vaixells de pesca espanyola que desitgen exercir llurs activitats en les condicions anteriorment especificades. Aquesta llista contindrà les indicacions següents per a cada vaixell: nom de l'armador, port de base, número de matrícula, distintiu de crida (per a vaixells de més de 20 TRB), any de construcció, tonatges de registre brut, potència, eslora i modalitat de pesca.

La Part marroquina es reserva el dret a exercir tots els controls i verificacions de les indicacions que li siguin comunicades.

TÍTOL III Desenvolupament de la pesca marroquina

Article 9. En el marc de la política de promoció marroquina de la pesca marítima, la Part espanyola es compromet a prendre al seu càrrec la formació de tècnics marroquins a Espanya. Per tal efecte es posaran anualment a disposició de la Part marroquina i durant el període de validesa de l'Acord, 30 beques i sufragarà el transport d'anada i tornada dels candidats escollits. Les beques continuaran essent cedides a cada promoció d'estudiants a fi de permetre'ls la finalitat dels seus cicles complets d'estudis.

En el marc de la formació pràctica, cada any podran embarcar 40 becaris marroquins durant un període de sis mesos, com a mínim, a bord dels vaixells espanyols d'altura. Els costos derivats d'aquesta formació pràctica així com els de transport d'aquests becaris, corren a càrrec de la Part espanyola.

La Part espanyola es compromet igualment a embarcar dos mariners marroquins a bord de cadascun dels vaixells espanyols autoritzats a pescar en les zones sota jurisdicció marroquina, en el cas que el TRB sigui superior a 150 tones i un sol mariner, en el cas que el dit TRB sigui superior a 100 tones.

Article 10. Al llarg de la durada del present Acord la Part espanyola es compromet a obrir en favor de Marroc:

—Una línia de crèdit per un muntant de 400 milions de dòlars USA, que podrà ésser utilitzada en dos trams de 200 milions de dòlars USA cadascun, sense sobrepassar el 50 per 100 del crèdit durant els dos primers anys.

—El muntant no utilitzat s'acumularà al segon tram.

—El 25 per 100 d'aquesta quantitat estarà constituït per crèdits FAD, lligats a un 75 per 100 de crèdits comercials, utilitzables tots dos per a l'adquisició de béns i serveis espanyols.

—Un crèdit de Govern a Govern de 150 milions de dòlars USA d'una durada de vint-i-cinc anys, dels quals vint-i-vuit de gràcia, i a un tipus d'interès anual del 4 per 100. Aquest crèdit de Govern a Govern serà destinat al finançament d'infraestructura i d'obres públiques al Marroc que siguin adjudicades a empreses espanyoles.

TÍTOL IV Disposicions relatives a la Comissió mixta

Article 11. Es constituirà una Comissió mixta amb la finalitat de tractar totes aquelles qüestions relatives a l'execució d'aquest Acord. Aquesta Comissió podrà, també alhora, establir els grups de treball específics que consideri oportuns.

Article 12. La Comissió mixta vetllarà cada any per l'execució dels programes anuals de cooperació mútua per ajudar el desenvolupament del sector pesquer marroquí, previst en aquest Acord, i se n'assegurará una bona execució.

Article 13. La Comissió mixta farà les recomanacions i proposarà les mesures adients que jutgi necessàries als Governos d'ambdues Parts contractants, amb l'objectiu de fer efectives les clàusules d'aquest acord.

Article 14. La Comissió mixta es reunirà alternativament a Madrid i a Rabat un cop l'any i/o a petició d'una o d'ambdues Parts contractants.

TÍTOL V Disposicions transitòries

Article 15. Pel que fa als dos primers mesos de validesa del present Acord la llista de vaixells amb les dades esmentades més amunt serà enviada abans del 30 de setembre de 1983. Els vaixells espanyols de pesca que hagin disposat d'una llicència en el curs dels dos darrers mesos passats seran autoritzats a pescar fins el moment del lliurament de l'esmentada llista.

Els vaixells que hagin pescat a partir de l'1 d'agost de 1983 se sotmetran a les disposicions de l'article 7è. del present Acord, que fa referència als cànon.

TÍTOL VI Validesa de l'Acord

Article 16. El present Acord romandrà en vigència durant quatre anys. En cas que Espanya s'adherís a la Comunitat Econòmica Europea, les dues Parts entaularan negociacions per tal de revisar el present Acord i introduir-hi les modificacions que es jutgessin oportunes. En finalitzar el període de validesa del present Acord les dues Parts es reuniran per entaular converses a fi de concloure un nou Acord de Pesca.

Article 17. El present Acord serà ratificat per cadascuna de les Parts, de conformitat amb les seves disposicions constitucionals, i entrarà en vigor provisionalment en la data de la seva signatura i definitivament després de l'intercanvi dels instruments de ratificació.

Fet a Rabat l'1 d'agost de 1983 en tres originals, en llengua espanyola, francesa i àrab, donant als tres textos igualment fe.
Per Espanya: Fernando Morán, Ministre d'Afers Estrangers.
Pel Regne de Marroc: M'Hamed Boucetta, Ministre d'Estat Encarregat d'Afers Estrangers.

ANNEX I Tones autoritzades i tones efectives de vaixells espanyols que operen a Marroc, per modalitat de pesca.

	A 31 juliol 1983		5 per 100 1 agost 1983		15 per 100 1 gener 1984		10 per 100 1 gener 1985		5 per 100 1 gener 1986		5 per 100 1 agost 1986	
	Autoritzat	Efectiu	Autoritzat	Efectiu	Autoritzat	Efectiu	Autoritzat	Efectiu	Autoritzat	Efectiu	Autoritzat	Efectiu
Nord de Cap Nouri												
Arrossegament	32.500	31.176	30.875	29.617	26.000	24.941	22.750	21.823	21.125	20.264	19.500	18.706
Encerclament anxoia	3.500	3.500	3.325	2.800	2.450	2.450	2.275	2.275	2.100	2.100		
Palangre i altres arts	7.554	7.522	7.176	7.146	6.043	6.018	5.288	5.265	4.910	4.889	4.532	4.513
Sud de Cap Nouri												
Encerclament sardinals	7.548	6.820	7.171	6.479	6.038	5.456	5.284	4.774	4.906	4.433	4.529	4.092
Artesanals	6.500	6.500	6.175	6.175	5.200	5.200	4.550	4.550	4.225	4.225	3.900	3.900
Cefalòpodes:												
Frescos	8.736	6.912	8.299	6.566	6.989	5.530	6.115	4.838	5.678	4.493	5.242	4.147
Congelats	61.264	48.438	58.201	46.016	49.012	38.750	42.884	33.907	39.822	31.485	36.758	29.063
Lluç negre	9.000	7.391	8.550	7.021	7.200	5.912	6.300	5.174	5.850	4.804	5.400	4.434
Total	136.602	118.259	129.772	112.345	109.282	94.607	95.621	82.781	88.791	76.868	81.961	70.955

ANNEX II

Condicions per a l'exercici de la pesca en aigües sota jurisdicció marroquina

A) Pesca al Nord de Cap Noun i al Mediterrani.
La pesca d'arrossegament s'exercirà més enllà de les dotze milles marines a l'Atlàntic i de tres milles marines al Mediterrani.

La pesca d'encerclament es practicarà més enllà d'una milla marina al Mediterrani i d'una milla marina a l'Atlàntic i solament a la regió compresa entre Tànger i Larache.

Els vaixells espanyols que pesquen mitjançant l'encerclament s'hauran d'abstenir de capturar sardina en aquesta zona. Tot i així, un marge del 5 per 100 de captures serà tolerat.

La pesca mitjançant altres arts haurà de realitzar-se més enllà dels següents límits:

•Al Mediterrani:
Arts de deriva 1 (una milla)
Palangres, trenalls, «volanta» 3 (tres milles)

•A l'Atlàntic:
Arts de deriva 1 (una milla)
Palangres 6 (sis milles)
Trenalls i «volanta» 12 (dotze milles)

Hom respectarà la reglamentació marroquina per a totes les modalitats de pesca d'aquesta zona. No obstant això, es tolerarà una malla de 50 mil·límetres en diagonal estirada per a la pesca de crus-

tacis a la zona atlàntica. Les captures realitzades pels vaixells que utilitzin la malla de 50 mil·límetres en diagonal estirada, hauran d'ésser crustacis com a espècie predominant i en una proporció superior al 30 per 100 del total de captura realitzada. Tot i això, i a títol excepcional, s'autoritza per a aquesta modalitat de pesca una malla de 40 mil·límetres en diagonal estirada durant un període d'un any a partir de l'1 d'agost de 1983.

Igualment es tolerarà una malla de 40 centímetres en diagonal estirada, a títol excepcional al Mediterrani, sense que no puguin els vaixells afectats transferir llurs activitats a la zona atlàntica, en tant que es beneficien d'aquestes mesures.

B) Pesca al Sud de Cap Noun
La pesca a l'encerclament sardinal i la pesca artesana s'exerciran més enllà d'una milla.

La pesca de lluç negre i de cefalòpodes s'exercirà més enllà de les sis milles.

Hom respectarà la reglamentació marroquina per a totes les modalitats de pesca en aquesta zona. No obstant això, pel que fa als cefalòpodes s'autoritza la utilització de la malla de 60 mil·límetres en diagonal estirada.

C) A títol excepcional i pel que es refereix a la pesca a l'encerclament s'autoritza la utilització de xarxes de 500 x 90 metres al nord de Cap Noun i de 1.000 x 130 metres al sud de Cap Noun.

D) Una zona de pesca compresa entre 35° 35'N i 35° 48'N (Larache-Tanger) i d'una amplada de 6 (sis) milles serà reservada exclusivament als pescadors marroquins, excepció feta dels vaixells espanyols que pesquen a l'encerclament.

ANNEX III

Tarifes de cànon aplicables durant la vigència de l'Acord.

	Actual		25 per 100	40 per 100	55 per 100	70 per 100
	Dòlars	DEG	1 agost 1983 DEG	1 juliol 1984 DEG	1 gener 1985 DEG	1 gener 1986 DEG
Nord de Cap Noun:						
-100 TRB	65,48	62,24	77,80	87,14	96,48	105,82
+100 TRB	112,08	106,53	133,16	149,14	165,12	181,10
Sud de Cap Noun:						
Encerclament sardinals	74,56	70,87	88,59	99,22	109,85	120,48
P. artesanals	46,72	44,41	55,51	62,17	68,83	75,49
Cefalòpodes C	139,98	133,03	166,28	186,23	206,18	226,13
Cefalòpodes R	102,44	97,37	121,73	136,33	150,93	165,53
Lluç negre	53,00	50,38	62,97	70,53	78,09	85,65